Зоран ВЕЉАНОВИЋ

Десанка КОСТИЋ

КОНСТАНТИН КОСТИЋ – НАРОДНИ ТРИБУН 1918.

Друго допуњено издање

***

КАТАЛОГ ИЗЛОЖБЕ

НОВИ САД 2021.

Издавач

МУЗЕЈ ВОЈВОДИНЕ, Нови Сад, Дунавска 35

Главни и одговорни уредник
Мр Тијана СТАНКОВИЋ ПЕШТЕРАЦ

Аутори изложбе и каталога
Зоран ВЕЉАНОВИЋ, др Десанка КОСТИЋ

Рецензенти

Проф др Дејан МИКАВИЦА
Милка ЉУБОЈА, музејски саветник
Петар ЂУРЂЕВ, историчар, архивиста

Дизајн изложбе
Зоран ВЕЉАНОВИЋ, др Десанка КОСТИЋ

Превод на енглески језик

Зоран ВЕЉАНОВИЋ

Припрема за штампу
Бранислав МИЛОШЕВ, Зоран ВЕЉАНОВИЋ,

Владимир ВРАЊКОВИЋ (корице каталога, изложбени плакат)

Штампа: Футура, Нови Сад

Тираж: 200 примерака

ISBN 978–86–81086-70-4

Изложба и каталог реализовани су средствима Покрајинског секретаријата за културу, јавно информисање и односе с верским заједницама

Константин Костић –
у огледалу времена

Крај 19. и почетак 20. века били су за Србе у Хабзбуршкој монархији, а поготово за Србе у Угарском делу Монархије, више него уобичајно тегобни. Њихов животни пут обележен је силазном линијом, а бројно стање је опадало из годину у годину. Статус, правни, политички па и верски се оспоравао, а стечене привилегије добијене од аустијских царева исчезавале су једне за другим док се и последња (школска аутономија) ступањем на снагу Апоњијевог закона о школству (Lex Apony, 1907) није обесмислила и поништила (последња привилегија је поништена 1912). Институционална асимилација народности у Угарској била је на врхунцу. Узалудно су се њихови верски и политички прваци непрестално позивали на славне дане и велику погибељ широм Балкана и Европе зарад аустријске круне. Из дана у дан број Срба се смањивао а о некадашњој снази и бројности сведочила су њихова некадашња станишта и витки барокни торњеви православних цркава од Јегре, Сент Андреје, Темишвара и Трста.

Време које је неумитно пролазило није Српском национу у Аустро-Угарској монархији било никакав савезник, напротив. Од некадашњег великог броја српских душа мањи део се накратко сабрао на простор који је и сам аустријски цар Франц Јозеф назвао Војводовином Србијом (Војводство Србија и Тамишки Банат). Круновина у круновини је осетно поправила положај Срба у Аустро-Угарској монархији и десетак година њеног постојања видно је унапредила њихов економски, културни и надасве образовни положај. Бивши војници, љути граничари сад као вешти трговци и занатлије, схватајући моћ образовања, слали су своју децу у најпознатије школе у Монархији. Великом упорношћу и бистрином ума, њихова деца су се пробијала кроз многобројне лавиринте крутог терезијанског школства до вештих занатлија, лекара, јуриста, па и доктора

наука. Од ове деце ће настати национални прваци и борци за свој род који ће храбро стати на кормило националне лађе – како у својим срединама тако и шире. И као у некој тајној математичкој формули, што је бивао мањи број Срба то се појављивао, упорно и стално, све већи број умних, школованих, истакнутих личности које ће својим делањем утирати пут у свеопште спасење и опстанак.

Једна од тих војвођанских породица је била и породица Константина Костића.

***

Констатнин Костић, свештеник, народни трибун, професор и писац, рођен је у Бачком Градишту (оновремени Фелдварац) у близини Бечеја 29. јуна 1886. године. Потомак је угледне породице и син месног учитеља Танасија и мајке кристине рођене Пешић.

Основну школу је завршио у Фелдварцу (Бачко Градиште) 1897, а Српску гимназију у Новом Саду 1905. године. Школовање је наставио на Богословији у Сремским Карловцима, коју је свршио 1909. године. Рукоположен је за ђакона и презвитера 1910. године у Вршцу где је потом службовао као свештеник. У Вршачкој епархији је био администратор парохије у Белобрешки и Радимни (1910–1911), а потом сист. парох помоћник у Опову (1911–1921).

Са почетком Великог рата, попут других угледних Срба био је под присмотром полиције а потом интерниран у Панчеву, Темишвару, Араду и Татоварошу (у угарском делу Монархије). После интернације враћен је у Опово. Иако и даље под присмотром полиције, несебично се укључио у заштиту и збрињавање страдалне и избегле деце из Босне којих је у војвођанским областима Бачке и Баната било у великом броју. Постао је повереник Обласног одбора Државне заштите избегле деце који је водио бригу о њиховом лечењу, смештају и исхрани. Деца су била смештена по домаћинским кућама, а лекове и лекарску негу је обезбеђивао Одбор. Његов предани

свештенички, доброчински и јавни рад није остао непримећен, односно глас о „пожртвованом проти“ пронео се и до Америке. Један од најчувенијих српских научника и филантропа Михајло Пупин био је у преписци са Костићем.

После пробоја Солунског фронта (15. септембра 1918) у силовитом налету српске војске распадале су се аустроугарске линије. Одбачена и поражена окупациона армада, под сталним гоњењем српске војске повлачила се према северу, односно својим границама, што је изазвало велико незадовољство становништва, панику и нереде у угарском делу Хабзбуршке монархије. У Будимпешти је у ноћи између 30. и 31. октобра 1918. године, избила револуција „јесењих ружа” која је довела Мађарско народно веће са Кароњијем на чело Угарске.

Одмах потом, Кароњи је радио на придобијању становништва и разаслао је проглас мађарском народу којим му је обећао аграрну реформу, праведнију социјалну политику, заштиту радника, опште право гласа, слободу штампе и говора, амнестију за све политичке интернирце и затворенике и збрињавање демобилисаних војника. О догађајима у Будимпешти, становништво Великог Бечкерека су обавестиле дневне новине у Великом Бечкереку Торонтал. На пристигле вести, у новонасталој ситуацији, у општој грозници, Великобечкеречки Срби су показали да су дорасли времену и ситуацији. У току раног преподнева, 31. октобра 1918. године, у порти Успенске цркве основали су Српски народни одбор (СНО), први у Банату и уопште војвођанским областима (Банату, Бачкој и Барањи). С обзиром на то да није било пуно времена, већ на том, првом састанку, тек основаног Српског народног одбора, јавио се као један од задатака да се деловање прошири на цео средњи Банат, односно „где год има Срба”. Тако је окончана прва седница Српског народног одбора у Великом Бечкереку, првооснованог Народног одбора у Банату, Бачкој и Барањи. Потом је СНО у Великом Бечкереку почео да подстиче организовања и оснивања СНО по политичким општинама у средњем Банату и Банату уопште. На подстрек СНО из Великог Бечекрека као и у међувремену основаног Српског народног

одбора у Новом Саду као централног одбора за Банат, Бачку и Барању, одазвали су се и Оповчани па су у својој средини почетком новембра 1918, покренули радње у том смеру. Центар окупљања народних првака у Опову, у прво време је био у Црквеној општини СПЦ храма Пренос мошти св. Оца Николаја, а иницијатори окупљања били су прота Константин Костић и месни учитељ Ђока Стејић. Иако су Срби чинили апсолутну већину у Опову, позвали су и друге Словене (Хрвате) да им се придруже у борби за народна права, што су ови и учинили. Отуда су већ 6. новембра 1918, на новом састанку донели одлуку о оснивању Српско-Хрватског народног већа (СХНВ) и Народне страже. За председника СХНВ је био изабран прота Константин Костић, за подпредседника учитељ Ђока Стејић, а за тајника (секретара) Миша Илић, банкарски чиновник. СХНВ чинили су осим њих и ратари Ђока Гусков, Пера Петровачки, Милан Поповић, Радивој Перић, Лаза Ракић, Жика Јованов, те од хратских првака учитељ Александар Микић и ратар Петер Павловачки. За циљеве деловања је потврђен програм средишњег СНО из Новог Сада: рад на преузимању власти, спречавању хаоса и пљачки, одржавању реда и мира у општини и дочеку српске војске. Постојећа угарска општинска управа није имала снаге да спречи оснивање и деловање СХНВ и мада невољно, пређутно је прихватила двојност управе и оружане снаге. Такође, стара општинска управа у Опову није имала снаге, смелости а ни времена да поврати власт у своје руке јер су се српске јединице појавиле у суседном селу Сефкерину. На ту вест прота Костић и учитељ Стејић су подигли становништво општине „на ноге“ и са више десетина окићених сеоских кола су 12. новембра пошли ка Сефкерину у сусрет српској војсци и дуго очекиваној слободи. Њима су се придружили и представници старе власти у пратњи са жупником. Срдачан сусрет Оповчана са ослободиоцима кулминирао је њиховим заједничким повратком у Опово (око 6 сати поподне 12. новембра 1918). Сутрадан је стара оповачка власт званично предала власт СХНВ, а Народна стража и српска војска су држали општину у реду и миру без икаквих насиља, пљачки и проливене крви. Отада СХНВ као једина власт у општини наставио је са вршењем свакодневних послова управе

одржавајући везе са СНО у Великом Бечкереку и средишним СНО у Новом Саду све док се у новинама *Српском листу* и *Слободи* (19. новембра 1918) није појавио распис за Сазив Народне скупштине Срба, Буњеваца и осталих Словена у Новом Саду ради тражења одговора „којој држави желе да припадну". Сазив је налагао да свака општина претходно треба да изабере своје представнике – посланике. Такође у истим новинама као и плакатима који су постављани на јавним местима изнесена су правила по којима треба да се бирају представници народа – посланици. „Посланици су дужни да неизоставно дођу у седницу Народне скупштине. Право гласа имају сви мушки и женски чланови општине, који су навршили 20. годину живота... Изабрат може бити сваки бирач". На хиљаду душа бирао се један посланик.

На проглас за избор посланика за Народну скупштину у Новом Саду и по расписаним правилима, СХНВ у Опову на челу са протом Констатином Костићем је сазвало збор грађана Опова да се изјасни по том питању. На отвореном простору испред градске куће (политичке општине) у Опову 23. новембра 1918. године окупило се више стотина Оповчана који су најпре са пажњом саслушали пропозиције за избор посланика које је прочитао прота Костић у својству председника СХНВ и председавајућег Збора. Подпредседник Ђока Стејић је потом окупљеном народу истакао значај и важност ове скупштине. А када је прота Константин збору предложио кандидате за посланике разлило се једнодушно одобравање и радост присутних. Отуда су већ сутрадан Константин Костић, Ђока Стејић, Миша Илић и Александар Микић, као изабрани представници Општине Опова кренули пут Новог Сада на предстојећу Народну скупштину Срба, Буњеваца и осталих Словена у Новом Саду где су 25. новембра 1918, у великој сали хотела Гранд Мајер, са осталим посланицима из Баната, Бачке и Барање одлучили о отцепљењу од Угарске, и присаједињењу ових области Краљевини Србији. Скупштина је изабрала своје политичко тело Велики Народни савет, а он своју извршну власт Народну управу за Банат, Бачку и Барању. Тиме је вековни сан Срба и другог Словенског становништва у војвођанским

областима постао јава, тј. постали су слободни и уједињеји са својом истокрвном браћом са друге стране Дунава.

***

По уједињењу у заједничку државу 1. децембра 1918: Краљевство Срба, Хрвата и Словенаца, прота Константин Костић наставио је школовање на Филозофском факултету у Београду где се уписао на групу Историја и југословенска књижевност (дипломирао је 1926, професорски испит је положио 1928). Његов свештенички, доброчински и јавни рад није остао непримећен, па је постављен у просветно одељење Бачке жупаније у Сомбору. Потом је премештен на место професора сомборске гимназије (1921–1929) и Учитељске школе (1929-1940). Предавао је веронауку, историју, југословенску књижевност. У просвети је предано радио све до свог упокојења 27. октобра 1940. године.

Био је члан Матице српске и Историјског друштва у Сомбору. Иза себе је оставио низ значајних научних радова о прошлости Сомбора. Био је ожењен Десанком (рођ. Иванић) са којом је имао синове Стојана, Страхињу и Станоја. Константинов рођени брат Слободан је такође био свештеник.

Зоран Вељановић,
архивски саветник и кустор - историчар

Варошка кућа у Опову испред које је 23. Новембра 1918, одржан збор Срба и Хрвата за избор посланика за Народну скупштину у Новом Саду

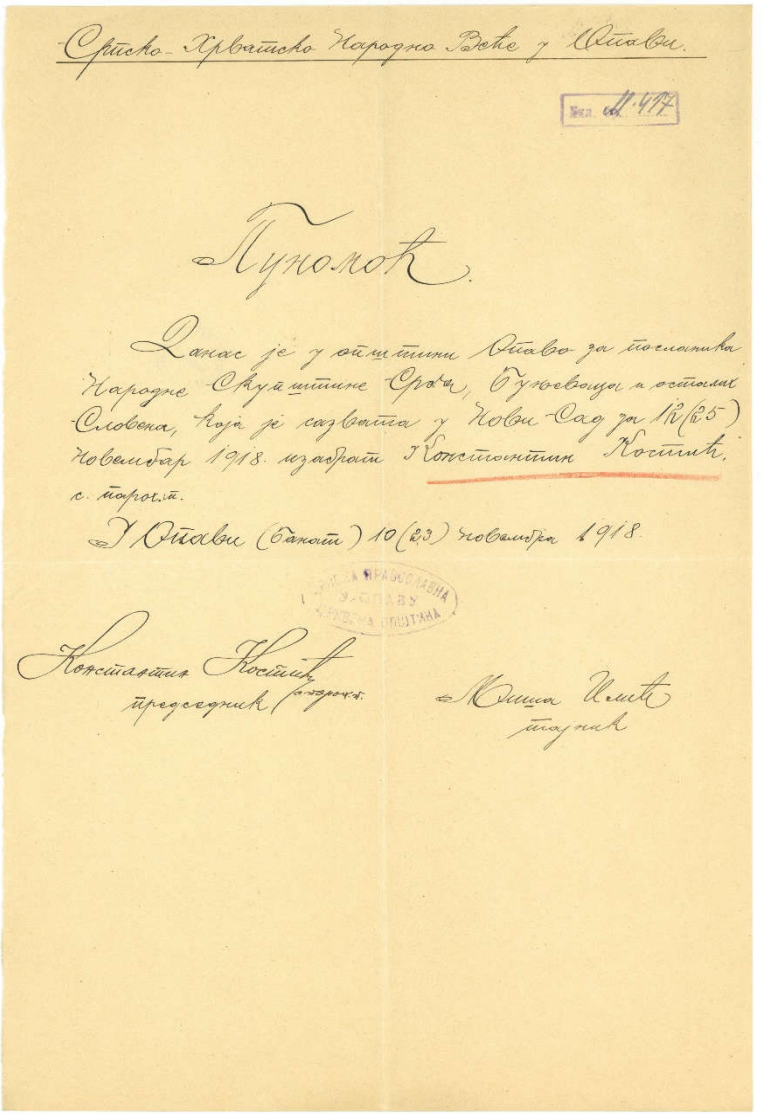

Српско-Хрватско Народно Веће у Опави.

Бр. М 477

Пуномоћ.

Данас је у општини Опаво за посланика Народне Скупштине Срба, Буњевоца и осталих Словена, која је сазвана у Нови-Сад за 1К(25) новембар 1918. изабран Константин Костић, с. тајник.

У Опави (Опава) 10(23) новембра 1918.

Константин Костић
председник (тајник)

Никола Илић
тајник

Матица српска, Рукописно одељење (РОМС), М7417, Пуномоћ посланика из Опова Константина Костића за Народну скупштину Срба, Буњеваца и осталих Словена у Новом Саду 25. новембра 1918. године.

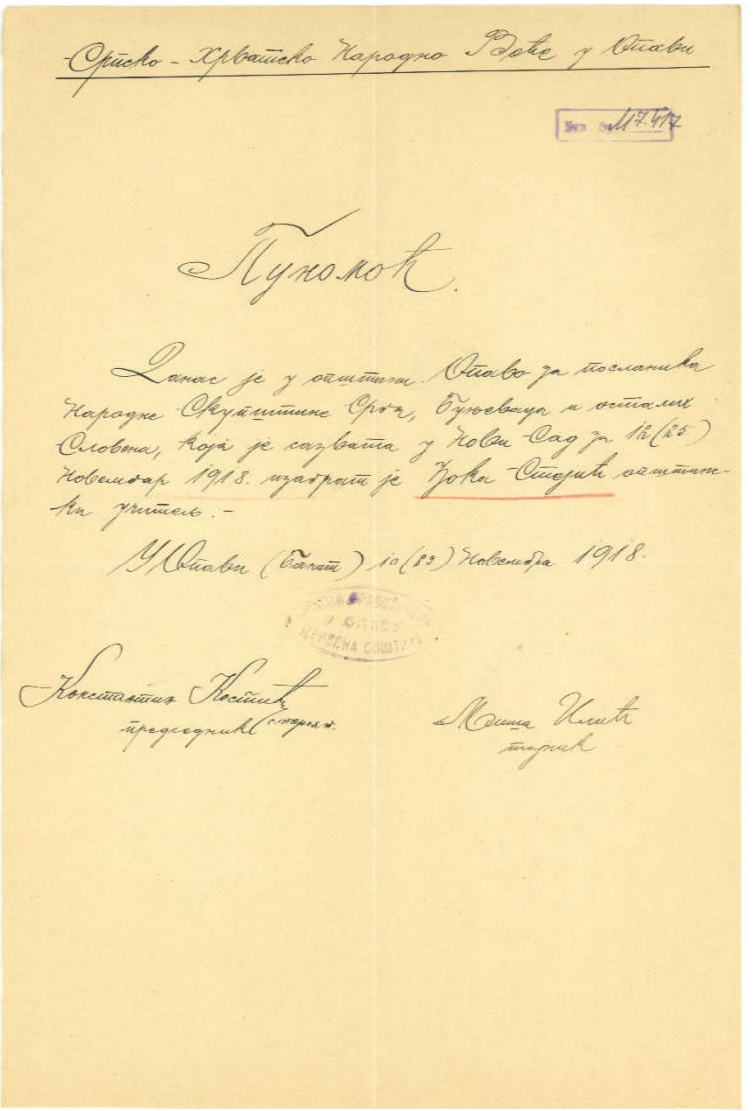

Српско - Хрватско Народно Радикс у Опову

Пуномоћ.

Данас је у одштампи Опово за посланика Народне Скупштине Срба, Буњевацa и осталих Словена, која је сазвана у Нови Сад за 16 (25) новембар 1918. изабран је Ђока Стејић одштампан учитељ. -

У Опову (Банат) 10 (23) Новембра 1918.

Константин Росић
председник

Мишa Илић
секретар

Матица српска, Рукописно одељење (РОМС), М7417, Пуномоћ посланика из Опова Ђоку Стејића за Народну скупштину Срба, Буњеваца и осталих Словена у Новом Саду 25. новембра 1918. године.

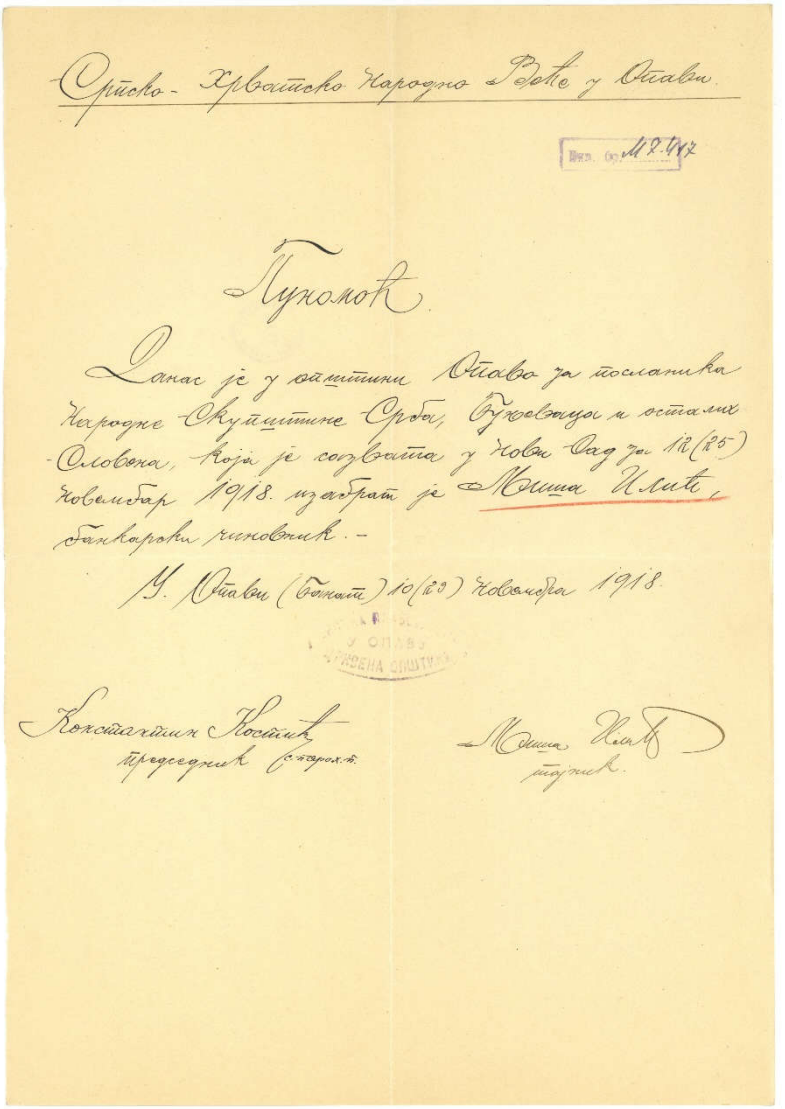

Српско-Хрватско Народно Веће у Опаву.

Пуномоћ.

Данас је у општини Опаво за посланика Народне Скупштине Срба, Буњевацa и осталих Словена, која је сазвана у Нови Сад за 12 (25) новембар 1918. изабран је Миша Илић, банкарски чиновник.–

У Опаву (Бачка) 10 (23) новембра 1918.

Константин Костић
председник

Миша Илић
судија

Матица српска, Рукописно одељење (РОМС), М7417, Пуномоћ посланика из Опова Мише Илића за Народну скупштину Срба, Буњеваца и осталих Словена у Новом Саду 25. новембра 1918. године.

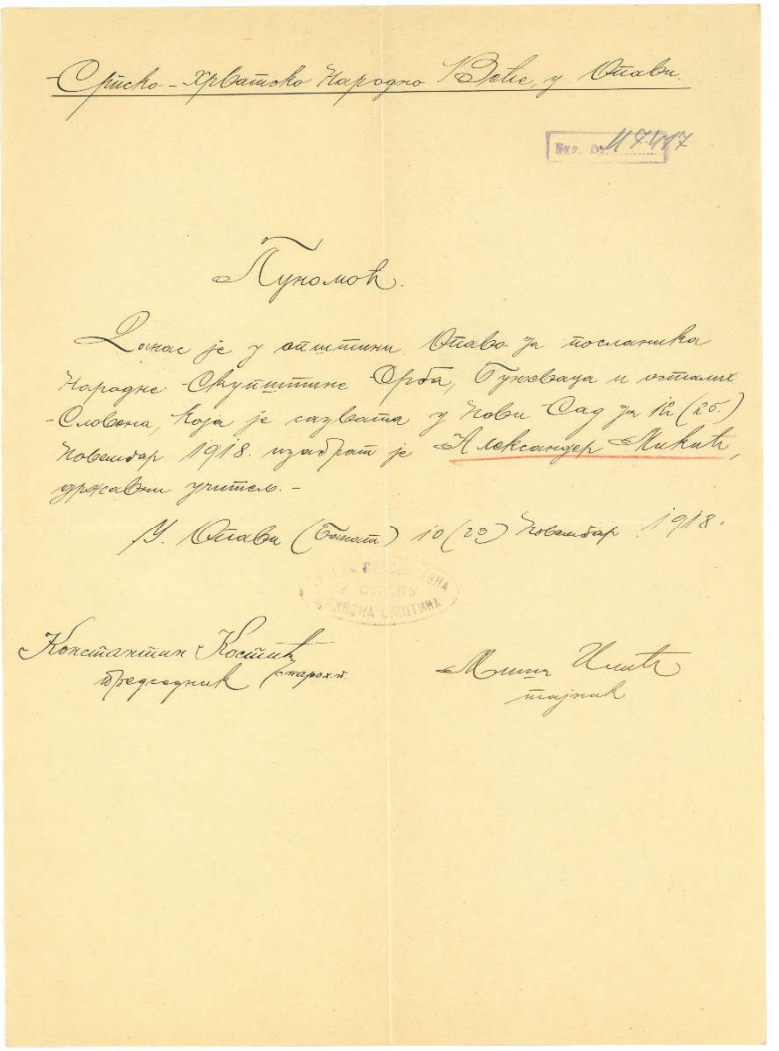

Српско-Хрватско Народно Веће у Опаву

Бр. 17417

Пуномоћ.

Данас је у атмосфери Опаво за посланика Народне Скупштине Срба, Буњеваца и осталих Словена, која је сазвана у Новом Саду за 19 (25) Новембар 1918. изабран је Александар Микић, државни учитељ.

У Опава (Опатија) 10 (20) Новембар 1918.

Константин Косић
председник

Милан Илић
тајник

Матица српска, Рукописно одељење (РОМС), М7417, Пуномоћ посланика из Опова Александра Микића за Народну скупштину Срба, Буњеваца и осталих Словена у Новом Саду 25. Новембра 1918. године.

Препис.

П. 7417.

Записник

збора Срба и Хрвата грађана опавачких који је држан у Опави 10 (23) новембра 1918. пред опатинском кућом, а поводом пролаза Српског Народног Одбора из Новог Сада од 14 (17) новембра т. г., а у сврху избора посланика за Народну Скупштину која се има одржати у Новом Саду 12 (25.) новембра т. г.

Председава: Константин Костић, с. пот. председник месног Народног Одбора.

Бележи: Мишо Ивић, банкарски чиновник, тајник месног Народног Одбора

Присутни су: Чланови месног Народног Одбора и грађани.-

Број 1.

Председник позива грађане да изаберу 4. члана који ће оверовити записник.-

За оверовљење записника једногласно су изабрани Радо Перић, ратар, Јока Гуцков, ратар, Милан Лаић, ратар, Јанко Гуковица, ратар.-

Број 2.

Председник чита пролаз Српског Народног Одбора за сазив Народне Скупштине.-

Потпредседник Јоко Опсерт

/.

тумачи значај и важности ове скупштине.-

На позив председников

збор једногласном аклама-
цијом бирао за посланике
Народне Скупштине:
Константина Костића, с. старца
председника месног Народног
Одбора, Јоку Стојића, сатмачког
учитеља и потпредседника месног
Народног Одбора, Мишу Илића,
занатлијског чиновника, тајника
месног Народног Одбора у селу
Србији, и Александра Ми-
лића, грађ. учитеља у селу
Крвавци.-

Председник збора проглашује
ове четворицу за посланике у Народну Скупштину у новом Одбору.-

Пошто је тиме дневни ред исцрпљен, председник закључује збор.-

Отлово 10 (23) новембра 1918.

Константин Костић с. р.
председник с. старца.

Записао:
Миша Илић с. р.
тајник.

За оверовљење:

Јоко Гуцков с. р.
Пера Катровачки с. р.

Милан Бојовић с. р.
Радивој Перић с. р.
Pavlovski Peter с. р.

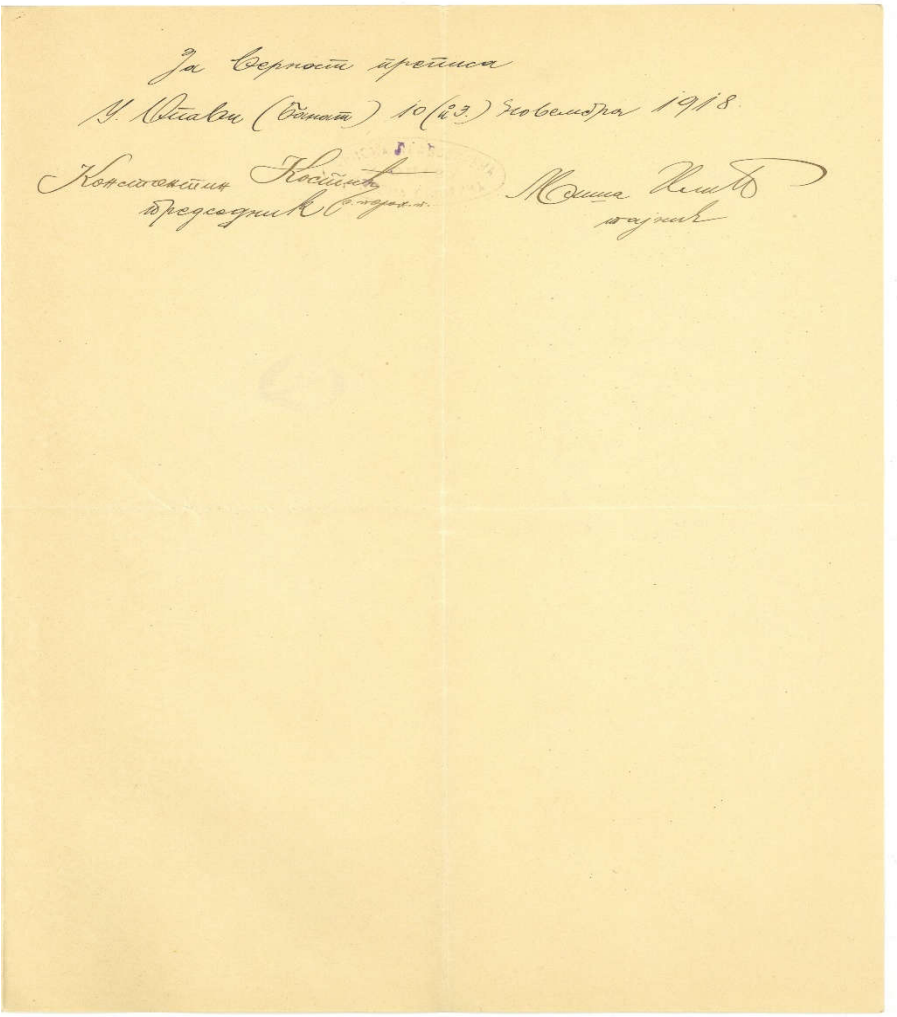
За верност преписа
У Опову (Банат) 10(23) новембра 1918.
Конституални Косић
председник
Тоша Илић
секретар

Матица српска, Рукописно одељење (РОМС), М7414, Записник са збора грађана Опова 23. новембра 1918. године на коме су изабрани посланици за Народну скупштину Срба, Буњеваца и осталих Словена у Новом Саду 25. Новембра 1918. године.

Константин Костић –
Породица и школовање

Константин Т. Костић (Фелдварац/Бачко Градиште 29. јун 1886 – Сомбор 27. октобар 1940) потиче из породице која је у прошлости давала свештенике и учитеље. Био је најмлађи син учитеља Танасија Костића и мајке Кристине – Тинке, кћерке свештеника Петра Пешића из Каћа.

Танасије Костић је рођен 21. новембра/3. децембра 1854. у Старим Шовама / Равно Село, а упокојио се у Темишвару 7. јуна 1922. где је и сахрањен. Основну школу је завршио у месту рођења, нижу гимназију у Новом Саду 1871, а Учитељску школу у Сомбору 1874. године. Учитељевао је најпре у Бачком Градишту (1874–1897), а затим у Новом Саду од 1897, све до пензионисања 1911. За то време је био надзорник и управник Српског учитељског конвикта. После првог светског рата је реактивиран и постављен за школског референта и надзорника српских школа у Темишварској епархији. У периоду 1920–1921. држао је летње течајеве за учитеље српских православних вероисповедних школа у Румунији на којима је предавао српски језик, дидактику, методику и цртање. Одликован је Орденом Светог Саве V реда (1919).

Био је члан Уређивачког одбора новосадског часописа Школски одјек (1906–1907), а јављао се прилозима и у Новом васпитачу, Школском листу, Школском гласнику, Јавору, Бачванину, Колу, Гласу народа, Бранику и Застави.

Значајнија дела:

Наша букварска библиографија (1903), Сремски Карловци, стр. 1–104; *Поступак у рачуну за трећи разред основних школа* (1909), Нови Сад, стр. 1–138; *Поступак у настави првог читања и писања* (1909), Нови Сад, стр. 1–40.

Танасије и Тинка Костић изродили су седморо деце од којих је одрасло четворо: Петар – економиста у Лесковцу, Београду и Великом Бечкереку (Старе Шове / Равно Село 1879 – Вршац 1958), Јелка удата Кнежевић (1882 – ?), Слободан – протопрезвитер ставрофор, конзисторијални бележник и архијерејски заменик Темишварске епархије (Фелдварац / Бачко Градиште 14. септембар 1884 – Темишвар 30. септембар 1956) и Константин – свештеник и професор (Фелдварац / Бачко Градиште 29. јун 1886 – Сомбор 27. октобар 1940).

Танасије Костић
Старе Шове / Равно Село
21. 11. 1854.
Темишвар 7. 06. 1922.

Кристина – Тинка Костић
рођ. Пешић
Кађ 1860. – Сомбор 18.02.1928.

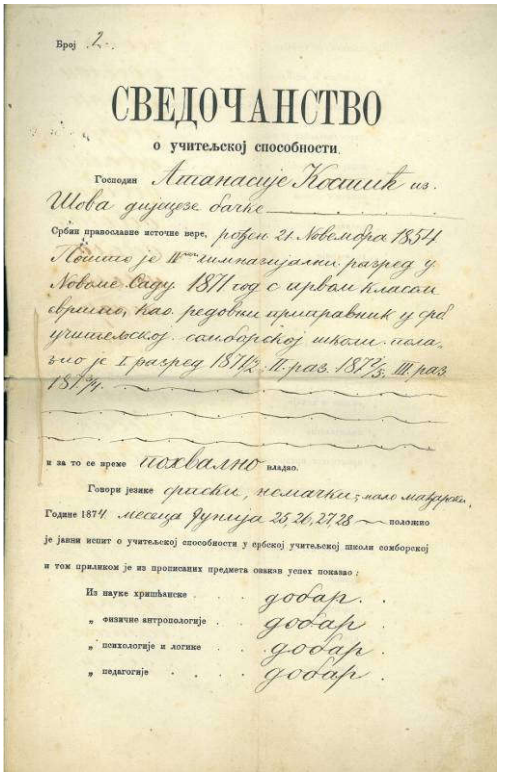

Број 2.

СВЕДОЧАНСТВО

о учитељској способности.

Господин Танасије Костић из Шова дијецезе бачке

Србин православне источне вере, рођен 21. Новембра 1854

Свршио је II. гимназијални разред у Новом Саду 1871 год с првом класом

завршио, као редовни приправник у ср. учитељској самборској школи, пола

зио је I разред 1871/2. II. раз. 1872/3. III раз. 1873/4.

и за то се време похвално владао.

Говори језике српски, немачки, мало мађарски.

Године 1874 месеца Јунија 25, 26, 27, 28 положио

је јавни испит о учитељској способности у српској учитељској школи сомборској

и том приликом је из прописаних предмета показао успех показао:

Из науке хришћанске . . . добар.

„ физичне антропологије . . добар.

„ психологије и логике . . добар.

„ педагогије . . . . добар.

Сведочанство о учитељској способности Танасија Костића.

Константин Костић је у Новом Саду 1897. завршио основну школу, затим Српску гимназију 1905. године, а потом 1909. године Богословију у Сремским Карловцима која је до 1918. године била једина високошколска установа коју су Срби имали у Хабзбуршкој држави (Гавриловић, 1984).

Свршени студенти ове Богословије били су спремни богослови јер су у Богословији слушали не само чисте богословске предмете, него и о другим наукама које су им користиле у практичном раду на парохијама (о привреди, задругарству, здрављу итд.).

По завршетку Богословије, Константин Костић се 18. фебруара 1910. оженио Десанком, кћерком свештеника Ђорђа Иванића, такође свршеног студента Карловачке Богословије, а тада пароха у селу које се до Другог светског рата звало Мала Вашица, а данас Вашица, у Срему (општина Шид). После женидбе рукоположен је у Вршцу за ђакона 13/26. марта 1910, а за презвитора 14/27. марта 1910. Као свештеник службовао је у епархији Вршачкој и то од 1/14. маја 1910. до 2/15. маја 1911. у својству администратора парохија у Белобрешци и Радимни, од 2/15. маја 1911. до 17/30. новембра 1911. као адм. сист. парохије у Опову, а од 17/30. новембра 1911. до 18. новембра/1. децембра 1921, као сист. парох помоћник у Опову када је ради преласка у државну службу (професор у школи у Сомбору) разрешен свештеничких дужности. После Првог светског рата Константин Костић се уписао на Философски факултет у Београду на коме је дипломирао 5. новембра 1926. године.

Из Службеничког листа у Сомбору може се видети да је за свој рад на црквеном пољу 26. марта 1928. од стране Вршачког епископа Илариона Радоњића одликован правом ношења Црвеног појаса, а да га је епископ Иринеј Ћирић 29. октобра 1936. одликовао достојанством протонамесника.

Константин и Десанка Костић (Визић 6.05.1889 – Нови Сад 4. јун 1963) изродили су три сина: Стојан – електроинжењер у Зеници, Сомбору, Зајачи, Вреоцима и Земуну (Мала Вашица 20.04.1912 – Земун 6.04.1983), Страхиња – професор немачког језика и књижевности у гимназији у Вршцу, Учитељској школи у Сомбору, Вишој Педагошкој школи и Филозофском факултету у Новом Саду (Опово 13.01.1918 – Нови Сад 4.05.2000) и Станоје – професор физике у гимназији и Вишој Педагошкој школи у Сарајеву (Опово 13.04.1921 – Сарајево 2.03.1982). Тренутно потомство броји троје унучади, троје праунучади и троје чукунунучади.

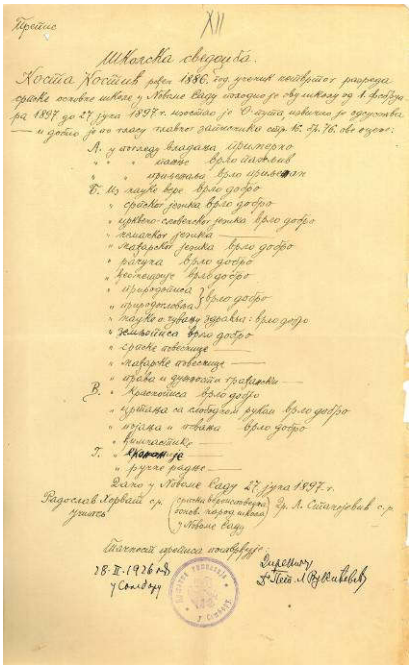

Препис школске сведоџбе Константина Костића о завршетку основне школе у Новом Саду 1897.

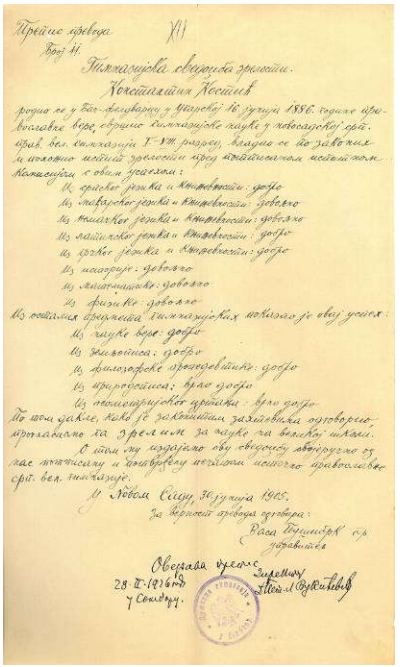

Препис гимназијске сведоџбе зрелости К. Костића у Српској Великој гимназији у Н. Саду 1905.

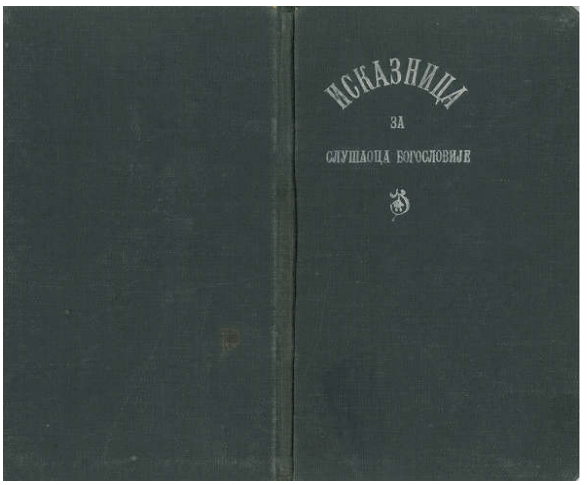

Исказница (индекс) Карловачке Богословије Константина Костића 1905–1909.

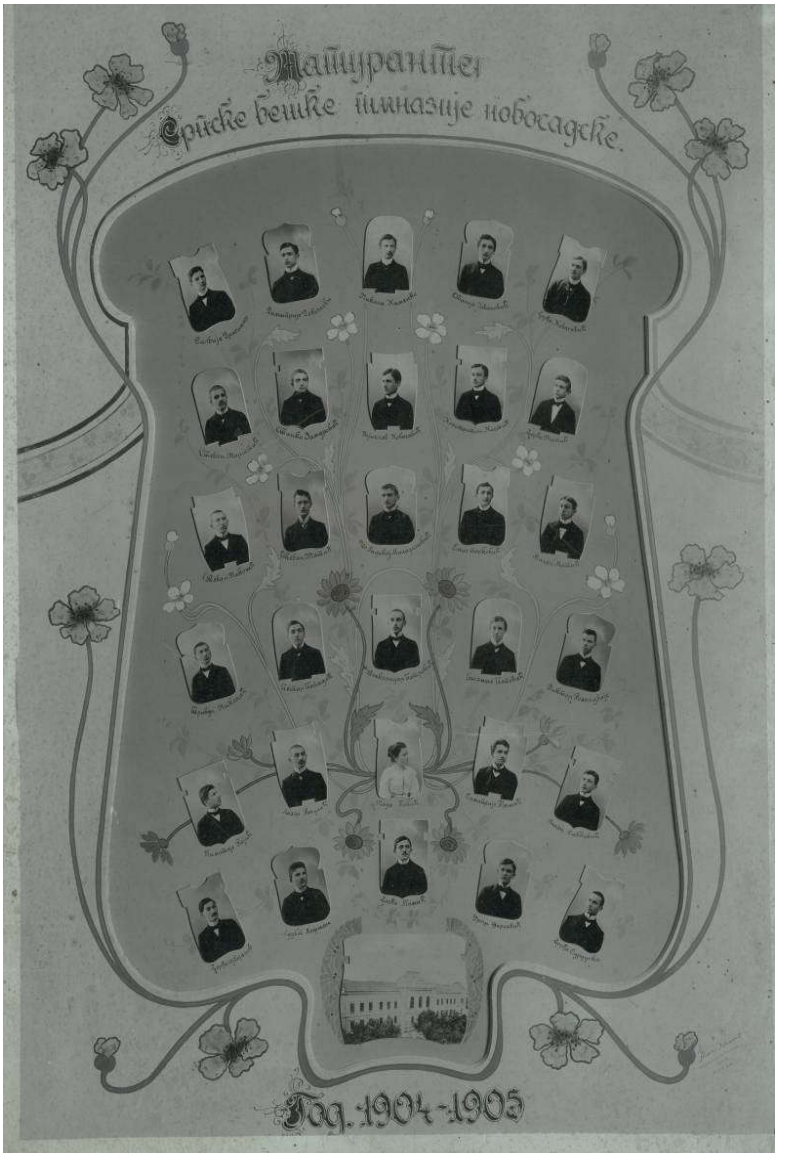

Матурски табло матураната
Српске Велике гимназије у Новом Саду
школске 1904/1905. Константин Костић је
у другом реду други са десне стране.

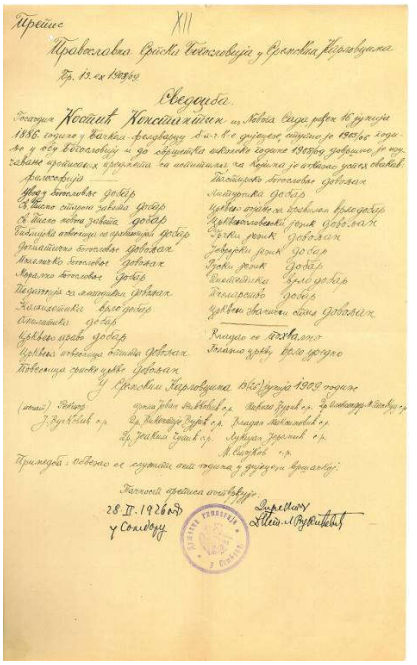

Препис сведоџбе Константина Костића о завршетку Богословије у Сремским Карловцима

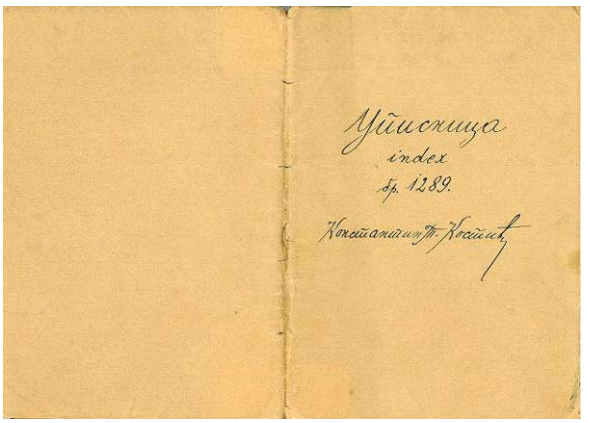

Индекс (Уписница) Константина Костића Философског факултета у Београду

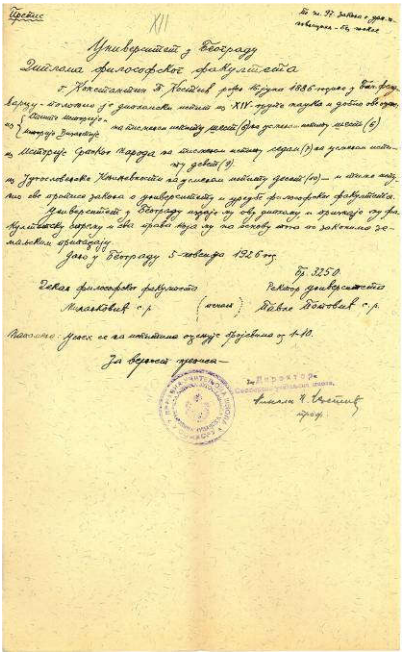

Препис дипломе К. Костића са Философског факултета у Београду 5.11.1926.

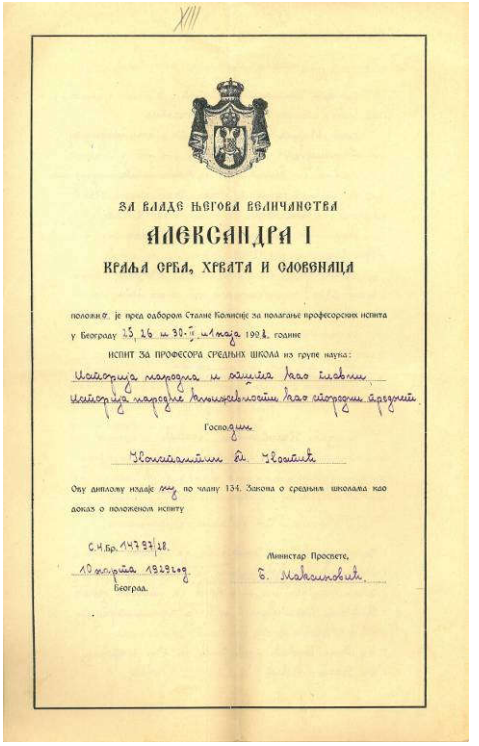

ЗА ВЛАДЕ ЊЕГОВА ВЕЛИЧАНСТВА

АЛЕКСАНДРА I

КРАЉА СРБА, ХРВАТА И СЛОВЕНАЦА

положио је пред одбором Сталне Комисије за полагање професорских испита у Београду 25, 26 и 30-ог и 1 маја 1928. године

ИСПИТ ЗА ПРОФЕСОРА СРЕДЊИХ ШКОЛА из групе наука:

Историја народа и земаља као главни

Историја народа Југославије као споредни предмет

Господин

Константин Ђ. Костић

Ову диплому издаје му по члану 134. Закона о средњим школама као доказ о положеном испиту

С.Н.Бр. 14737/28.

10 марта 1929 год.

Београд.

Министар Просвете,

Ђ. Максимовић

Мала Вашица 18.02.1910. Свадба Константина и Десанке Костић рођ. Иванић.

Десанка и К. Костић након венчања

К. Костић после венчања а пре рукоположења

Опово 29.08.1912. Десанка и Константин Костић са најстаријим сином Стојаном. Са леве стране је Драгица Иванић (Мала Вашица 30.12.1898–Грац 7.05.1925) – рођена сестра Десанке Костић.

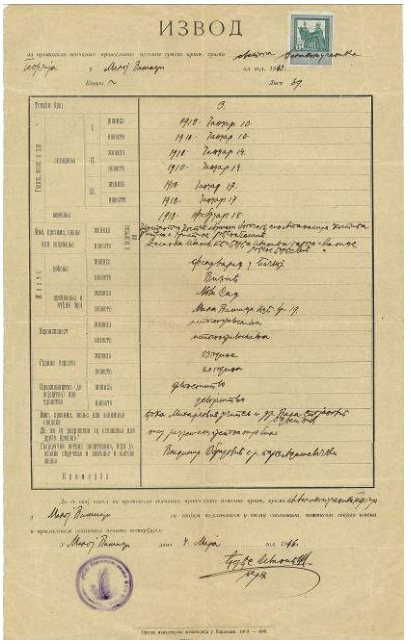

ИЗВОД

Извод из протокола венчаних Десанке и Константина Костића у Малој Вашици код Шида од 18.02.1910.

Пред први светски рат Десанка и Константин Костић са сином Стојаном

Опово август 1917. Десанка и Константин Костић са сином Стојаном и Драгицом Иванић (са леве стране)

У Опову пред први светски рат Стоје: Десанка и Константин Костић са сином Стојаном. Седе: Кристина–Тинка и Танасије Костић

Десанка Костић, рођ Иванић.

Стојан као гимназијалац 1922–30.

Сомбор 1940. веридба Стојана Костића са Вером, рођ Утвић (Сомбор 17.12.1912 – Земун 20.04.1982).

Сомбор јуни 1940.
Свадба Вере Утвић и Стојана Костића

Мала Вашица 19.10.1940. На слави (Свети Тома) Данице и Ђорђа Иванића (родитеља Десанке Костић). Седе: Константин, Ђорђе и Даница Иванић, Драгутин Симић – парох сомборски. Стоје: Станоје, Вера, Стојан Костић, Олга Ђаковић, Десанка Костић и Светозар Ђаковић, бележник у Вашици.

Интернација за време Првог светског рата

Прва деценија службовања била је најбурнија у животу Константина Костића. Пре избијања Првог светског рата, у Опову је радио на народном просвећивању, помагао оснивање задруга, држао доста јавних предавања (РОМС – Преписка са Тихомиром Остојићем, инв. бр. 1463), радовао се успесима Србије у Балканским ратовима, припремао се заједно са мештанима за догађаје који ће доћи са избијањем Великог рата.

Када је први светски рат плануо, хабсбуршке власти масовно су хапсиле српске народне прваке, у првом реду политичке делатнике, свештенике и учитеље. Та судбина задесила је и свештеника Константина Костића. Интерниран је у Панчеву, Араду, Темишвару и Татоварошу у северној Угарској. У интернацији је провео већи део рата, а условно је пуштан да у својој парохији обавља свештеничке дужности. Истовремено, с обзиром да је у полицијским досијеима процењен као народни првак свакодневно је морао да се јавља општинским властима у Опову. И поред свих околности, ипак је налазио начине да одржава контакте са народом.

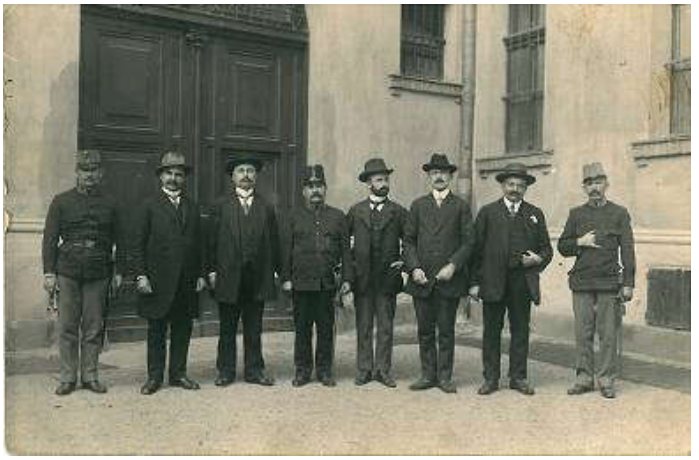

Константин Костић (пети са леве стране) као таоц.

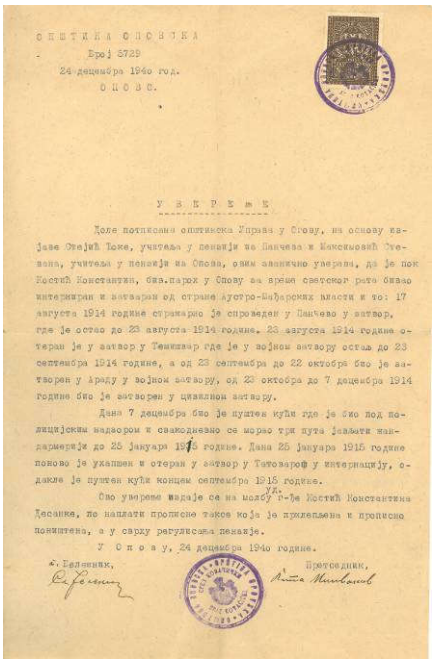

ОПШТИНА ОПОВСКА
Број 5729
24 децембра 1940 год.
О П О В О.

У В Е Р Е Њ Е

Доле потписана општинска Управа у Опову, на основу пријаве Стојић Томе, учитеља у пензији из Панчева и Максимовић Стевана, учитеља у пензији из Опова, овим званично уверава, да је пок Костић Константин, бив.парох у Опову за време светског рата бивао интерниран и затворен од стране Аустро-Угарских власти и то: 17 августа 1914 године спроведен у Панчево у затвор, где је остао до 23 августа 1914 године. 23 августа 1914 године отеран је у затвор у Темишвар где је у војном затвору остао до 23 септембра 1914 године, а од 23 септембра до 22 октобра био је затворен у Араду у војном затвору, од 23 октобра до 7 децембра 1914 године био је затворен у цивилном затвору.

Дана 7 децембра био је пуштен кући где је био под полицијским надзором и свакодневно се морао три пута јављати жандармерији до 25 јануара 1915 године. Дана 25 јануара 1915 године поново је ухапшен и отеран у затвор у Татоварош у интернацију, одакле је пуштен кући концем септембра 1915 године.

УК.

Ово уверење издаје се на молбу г-ђе Костић Константина Десанке, ле наплати прописне таксе које је пуштена и прописно поништена, а у сврху регулисања пензије.

У Опову, 24 децембра 1940 године.

Б. Бележник, Председник,

Уверење да је К. Костић био интерниран у Панчеву, Араду, Темишвару и Татоварошу.

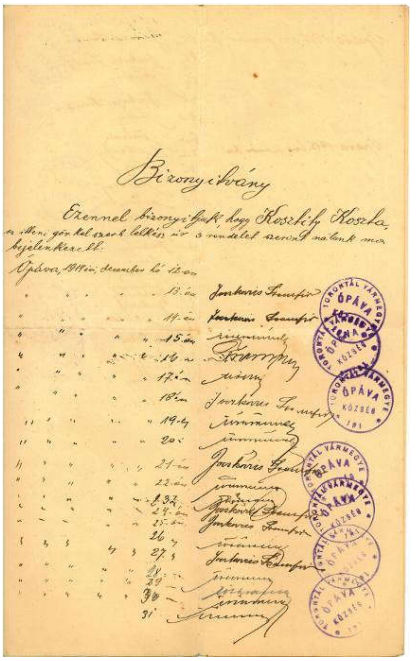

Потврде да се К. Костић јављао општинским властима у Опову током 1914. и 1915.

Заточеници логора у Араду у јесен 1914. Неколико заточеника је родбина Константина и Десанке Костић.

Спасавање деце из Босне од 1918–1920.

(„Босанчад” у Опову до стварања Краљевства СХС)

Поред редовних свештеничких дужности, Константин Костић је током рата, у Опову обављао многе важне послове, међу којима пре свега треба истаћи спасавање деце из Босне од глади и зиме у периоду 1918–1920.

Наиме, децембра 1917. на иницијативу адвоката Косте Хаџи, у Новом Саду је основан Средишњи одбор за Бачку, Банат и Барању, у циљу спасавања ове деце. На оснивачкој седници на којој је присуствовало четрнаест угледних људи, међу којима и адвокат др Игњат Павлас преко чије канцеларије (која је била и седиште Одбора) се одвијала велика преписка, припремљен је допис послат у сва српска села и градове у циљу формирања одбора за смештај деце и именовања повереника за тај озбиљан и одговоран посао. Др Павлас и прота Костић су се познавали из ђачких дана будући да су обојица били ученици Српске гимназије у Новом Саду с тим што је Игњат положио испит зрелости школске 1903/04, а Константин следеће школске године

Јануара 1918. по страшној зими на -20^{0}Ц, најпре у Нови Сад, а потом у села и градове Бачке, Барање, Баната (данашњег и српског и румунског дела), као и на део територије данашње Мађарске, почела су да пристижу изгладнела и промрзла деца из Босне (Станојевић, 2017).

Тако је и у Опово у Банату, истина нешто касније (4/17. маја 1918), из Дебељаче, уз помоћ кочијаша Љубе Рашкова, стигло 38 сиромашне деце православне српске вероисповести, углавном са подручја Кључа (податак из доле наведеног Трошковника). Мештани су их из милоште звали „босанчад“. Константин Костић је именован за повереника Средишњег одбора и у том својству је био задужен за смештај и целокупну бригу и администрацију о тој деци. Парохијски дом био је данонoћно широм отворен за сву комуникацију, како са

мештанима, тако и са родитељима и родбином пристигле деце који су остали у Босни.

Деца су смештана код домаћина који су потписивали изјаве, где су под моралном и материјалном одговорношћу прихватали бригу о деци на период од годину дана. Кредибилитет изјава гарантовали су потписом сведоци: кнез Ника Николић, бележник и свештеник Константин Костић.

Из заоставштине проте Константина Костића на тему „босанчади“ у Опову налазе се спискови деце са њиховим именима и презименима, узрастом, именом и презименом родитеља, местом рођења и котаром, податком код ког домаћина је дете смештено, као и датумом када је дете враћено кући или премештено у Ченту, Панчево, Сакуле. Сви ови подаци, колико их је било могуће расчитати, наведени су у прекуцаној табели, јер су сачуване оригиналне табеле прилично нечитке.

Сачувано је неколико потврда о новчаним прилозима које су мештани Опова, међу којима се посебно истицала Јулка Матић, удовица велепоседника Јована Матића, свесрдно давали за „босанчад“: Станију и Димитрија Кондића, Саву Баића, Станију Ђурић, Јованку Ристић, Милета Рисовића, Милутина Благојевића. Станија Ђурић је нажалост, упркос великој бризи, преминула (1/14.10.1918) код домаћина Данице Новаков. Јулка Матић код које је било смештено дете Јованка Кочић, давала је домаћинима новац за куповину лекова, одела и хране.

Константин Костић је веома педантно водио целокупан трошковник за свих 38 деце који указује на приходе и расходе остварене током њиховог збрињавања у Опову у периоду 1918–1920. Приход је највећим делом остварен захваљујући племенитости Јулке Матић.

Такође треба истаћи да је у оно доба Опово имало апотеку „Богородица“ апотекара Светозара Теодоровића, тако да се из сачуваних картона-рачуна са печатом апотеке и потписом

апотекара могу видети који артикли су издавани за које дете, по којој цени, код ког домаћина је дете смештено и који домаћин из села је за то дао прилог. Треба напоменути да су сви картони-рачуни из апотеке „Богородица“ сачувани у коверти са печатом Православне српске Епархијске управе у Вршцу што је још један прилог да је цео овај велик, хумани и одговоран посао рађен под патронатом Православне цркве и вршачког владике Гаврила Змејановића.

Прелиставајући све ово, види се да су то дупликати - примерци Константина Костића, а да је он све спискове, извештаје, трошковнике, итд. прослеђивао претпостављенима у Новом Саду, Загребу и Сарајеву. Сви материјали су писани руком, најчешће црним мастилом или графитном оловком.

Деца из Кључа у Босни која су 1918, стигла на лечење и смештај.

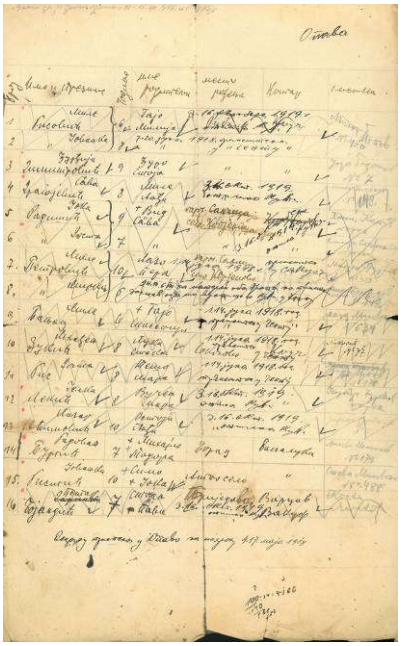

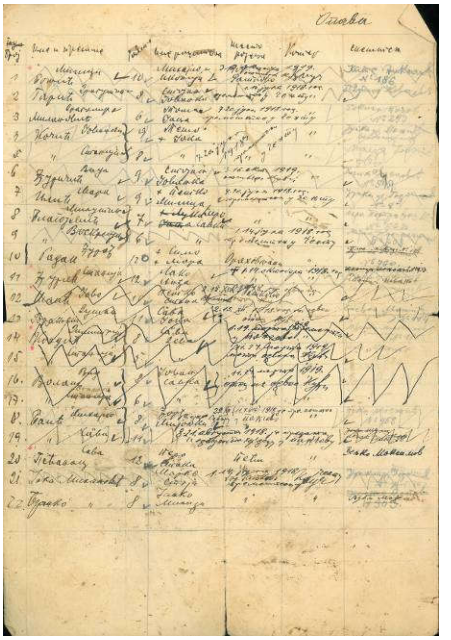

Списак деце (ратна сирочад из Босне) која су била смештена у Опову 1918. Списак саставио Константин Костић.

За болесно босанче
Станија Кондић
из Доње Мамићи, Кбр. 29. 2 —
остала 3. —
потребни лекови и остало
на издатке 1. —
исхрана 4. —
10. —
8. 21. V. 1918.

Прилог за болесно босанче Станију Кондић од 21.05.1918.

Трошковник за 38 сиромашне деце православне српске вероисповести из Босне и Херцеговине која су 4/17. 05. 1918. смештена на исхрану у Опави (Опово) епархија Вршачка, Торонталска жупанија, Аустро-Угарска.

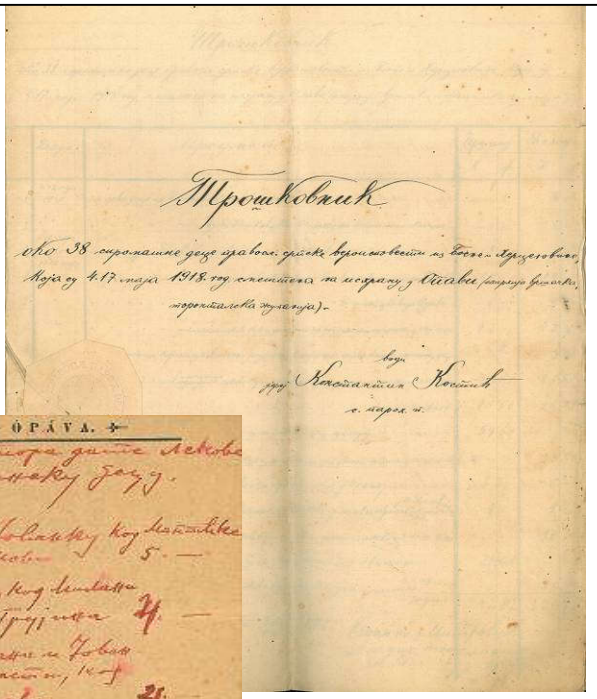

Трошковник

Картон са печатом апотеке „Богородица“ Светозара Теодоровића у Опову.

Списак деце са подручја Кључа у Босни која су током 1918–1919. године била смештена у Опову

Бр.	Презиме и име детета	Старост детета	Имена родитеља	Место рођења	Котар	Домаћин у Опову	Премештај детета или повратак кући
1.	Аћимовић Лазар	10	Стојан и Анђа			Дробњак Јевта	3/16.10.1919. враћен кући
2.	Баић Михајло	8	Ђорђе и Мијо[...]			Легетић Ђока	29.12.1918/11.01.1919. премештен у Панчево
3.	Баић Сава (женско)	11	Ђорђе иМијо[...]				8/21.08.1918. премештена у Панчево
4.	Бањац Миле	6	Гајо † и Спасенија			Милованов Лазар	1/14.07. 1918. премештен у Ченту
5.	Благојевић Милутин	7	Михајло и Савка			Петровачки Пера	
6.	Божић Милица	10	Михајло и Иконија	Ратково	Кључ	Николић Ката	
7.	Бојандић Петар	7	Стојан и Пава		Вакуф	Легетић Коста	3/16.10.1919. враћен кући
8.	Бургић Радован	7	Михајло † и Тодора	Борац	Бања Лука	Момилов Милева	
9.	Волаш Вид	8	Јован и Савка				11/24.03.1919. враћен кући
10.	Врањеш Душан	11	Сава и Јока			Митић Стеван	2/15.12.1918. враћен кући

11.	Гарић Драгутин	8	Стојан и Јованка			Ковачевић Душан	1/14.07. 1918. премештен у Ченту
12.	Димитријевић Ђурђија	9	Ђуро и Стоја		Кључ	Јоца Годошев	
13.	Драгојевић Сава	8	Миле и Анђа				21.09/3.10.1919. враћен кући
14.	Ђурић Станија † 1/14.10.1918.	12	Лако и Анђа			Новаков Даница	
15.	Ђуричић Вида	9	Стојан и Јованка			Аврамовић Коста	3/16.10.1919. враћена кући
16.	Зукић Млађен	8	Лука и Стака	Соколово	Кључ	Николић Коста	1/14.07.1918. премештен у Ченту
17.	Илић Мара	9	Пешко † и Милица			Јулка Богданов	7/20.06.1918. премештена у Ченту
18.	Кондић Димитрије	8	Сава и Дева			Милованов Цветко	6/19.03.1919. премештен у Панчево
19.	Кондић Станија	5	Сава и Дева			Мажинг Ана	11/24.03.1919. враћена кући
20.	Кочић Јованка	9	Тешо и Јока			Матић Јулка	7/20.06.1918. премештена у Ченту
21.	Кочић Станија	8	Тешо и Јока			Лепшан Мица	7/20.06.1918. премештена у Ченту
22.	Лекић Јелка	8	Вучен и Мара			Чурчић Георгије	3/16.10.1919. враћена кући
23.	Милановић Драгомир	6	Тоша и Јања			Попов Ракила	7/20.06.1918. премештен у Ченту
24.	Миловановић Бранко	8	Јанко и Милица		Кључ	Мојса Љуба	

25.	Миловановић Јованка	8	Марко и Стоја			Милованов Јосефа	1/14.07.1918. премештен у Ченту
26.	Петровић Миле	10	Лазо и Пера	Саница	Корјеница	Грујин Милан	1/14.06.1918. премештен у Сакуле
27.	Пећанац Сава	12	Перо и Стака	Пећи	Кључ	Максимов Вељко	
28.	Радак Ђурађ	12	Симо и Мара	Ораховљани		Пиос Миклос	
29.	Радишић Доста	7	Вид † и Сава	Саница	Корјеница	Стефановић Емилија	3/16.10.1919. враћен кући
30.	Радишић Јока	9	Вид † и Сава	Саница	Корјеница	Костић Константин	3/16.10.1919. враћена кући
31.	Рисовић Јованка	8	Гајо и Милица	Рибнак	Кључ	Попов Писаров Милан	7/20.06.1918. премештена у Ченту
32.	Рисовић Миле	6	Гајо и Милица	??	Кључ	Попов Писаров Милан	3/16.10.1919. ??
33	Ристић Јованка	10	Симо † и Јока †	А[...]		Милованов Стева	
34.	Сич Доста	8	Тешо и Мара				1/14.07.1918. премештен у Ченту
35.	Шакић Јово	10	Петко и Стака				

Спасавање деце из Босне од 1918–1920.
„Босанчад” у Опову у Краљевству СХС

Након одржавања Велике Народне Скупштине у Новом Саду 25. новембра 1918, у Београду је 1. децембра 1918. проглашена држава Краљевство Срба, Хрвата и Словенаца. У новој држави настављен је започети посао на збрињавању ратне сирочади. Наиме, формирана је Државна заштита деце и младежи која је сада преузела бригу о сирочадима из Босне. У Новом Саду је формирана Обласна државна заштита деце и младежи у Војводини на челу са протом Јованом Храниловићем, иначе једним од председавајућих чланова на Великој Народној Скупштини. Константин Костић је именован за повереника ове институције. И опет стари посао из почетка. Најпре, након дописа др Игњата Павласа проти Константину Костићу о продужетку боравка деце из Босне у Војводини (Банат, Бачка и Барања), следиле су нове изјаве о примању деце. Исти мештани Опова – домаћини са љубављу су прихватили да иста деца ту остану још годину дана (а код неког и дуже), на стану и храни. У документацији Константина Костића од октобра 1919. и 1920. остало је сачувано неколико руком писаних изјава мештана Опова: Вељка Максимова, Пере Петровачког, Милеве Момилов, Љубе Мојсе, Стевана и Јозефе Милованов о примању деце: Саве Пећанца, Милутина Благојевића, Радована Бургића, Бранка Милановића, Јованке Ристић.

Из периода 1919–1920 из преписке између проте Јована Храниловића и Константина Костића остало је више дописа махом везаних за смештај или премештај деце, али и захвалност Јована Храниловића Костићу за исцрпан извештај о босанској деци уз напомену да ће извештај бити достављен Одбору Краљевине СХС, оделењу за српску децу у Загребу. Такође треба истаћи да је 3.12.1919. прота Јован Храниловић послао проти

Константину девет захвалница мештанима Опова: Георгију Ђурчићу, Јефти Дробњаку, Милану Богданову, Кости Николићу, Емилији Стефановић, Милану Попову. Кости Аврамовићу, Кости Легетићу и посебно Константину и Десанки Костић, свима њима као хранитељима деце из Босне.

Током 1920. године бригу о деци из Босне преузело је Министарство за социјалну политику јер је полако почео повратак деце у родни крај. Но, нису се сва деца вратила, нека су остала на имањима својих домаћина да изуче економију или занат. Сачувана је дописница Стоје Радак из Ораховљана код Кључа у којој је молила Константина Костића да врати кући њеног рођака Ђурађ Радака, али је Министарство за социјалну политику проти Константину упутило допис да дете остане у Опову да изучи економију.

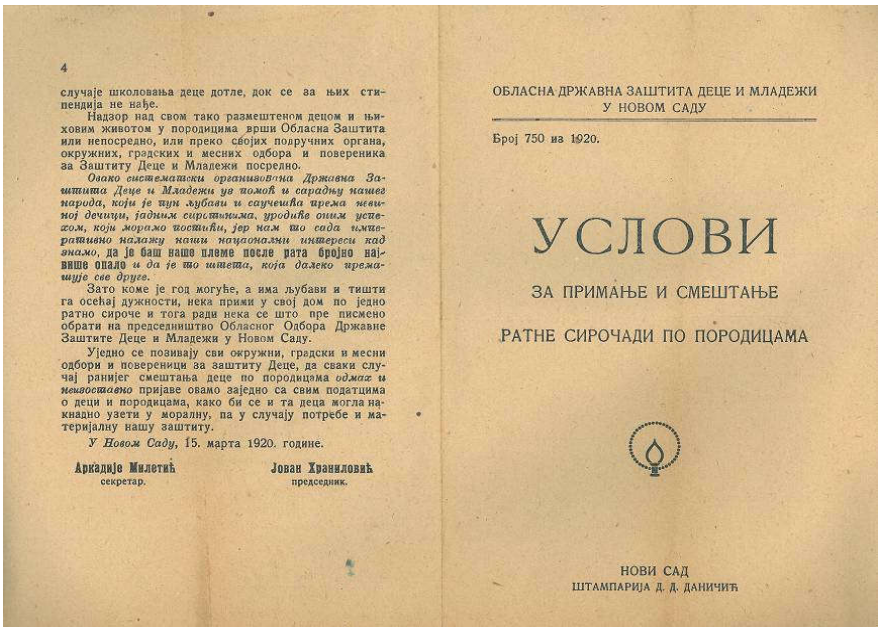

4

случаје школовања деце дотле, док се за њих стипендија не нађе.

Надзор над свом тако разместреном децом и њиховим животом у породицама врши Обласна Заштита или непосредно, или преко својих подручних органа, окружних, градских и месних одбора и повереника за Заштиту Деце и Младежи посредно.

Овако систематски организована Државна Заштита Деце и Младежи уз помоћ и сарадњу нашег народа, који је пун љубави и саучешћа према невољној дечици, јадним сирочићима, уродиће оним успехом, који морамо постићи, јер нам то сада нимиративно налажу наши национални интереси над знамо, **да је баш наше племе после рата бројно највише опало** *и да је то штета, која далеко премашује све друге.*

Зато коме је год могуће, а има љубави и тишти га осећај дужности, нека прими у свој дом по једно ратно сироче и тога ради нека се што пре писмено обрати на председништво Обласног Одбора Државне Заштите Деце и Младежи у Новом Саду.

Уједно се позивају сви окружни, градски и месни одбори и повереници за заштиту Деце, да сваки случај ранијег смештања деце по породицама *одмах и непосредно* пријаве овамо заједно са свим податцима о деци и породицама, како би се и та деца могла накнадно узети у моралну, па у случају потребе и материјалну нашу заштиту.

У Новом Саду, 15. марта 1920. године.

Аркадије Милетић секретар. **Јован Храниловић** председник.

ОБЛАСНА ДРЖАВНА ЗАШТИТА ДЕЦЕ И МЛАДЕЖИ
У НОВОМ САДУ

Број 750 из 1920.

УСЛОВИ

ЗА ПРИМАЊЕ И СМЕШТАЊЕ

РАТНЕ СИРОЧАДИ ПО ПОРОДИЦАМА

НОВИ САД
ШТАМПАРИЈА Д. Д. ДАНИЧИЋ

Услови за примање и смештање ратне сирочади по породицама (Обласна Државна Заштита Деце и Младежи) у Новом Саду број 750 из 1920.

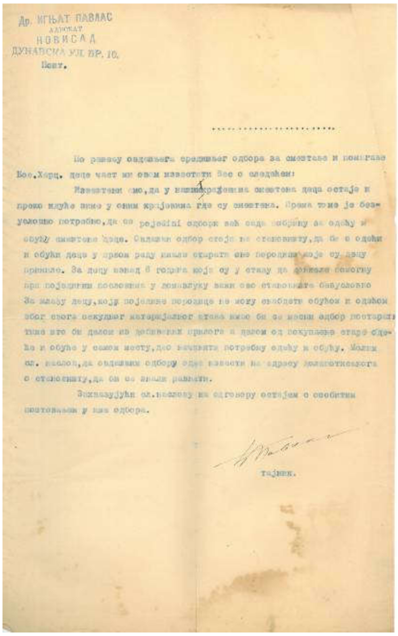

Др. ИГЊАТ ПАВЛАС
АДВОКАТ
НОВИСАД
ДУНАВСКА УЛ. БР. 10.

тајник.

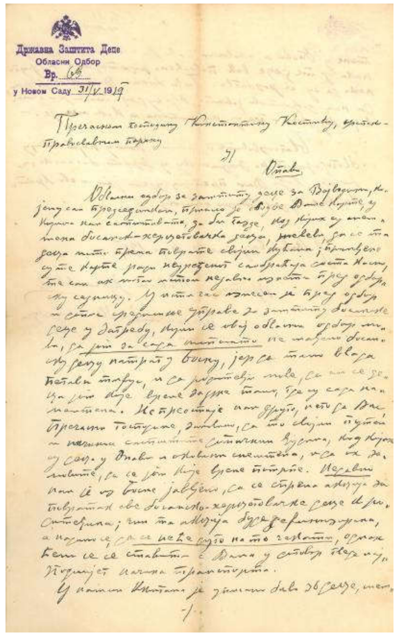

Државна Заштита Деце
Обласни Одбор
Бр. 68
у Новом Саду 31/X 1919

Допис адвоката др Игњата Павласа о продужетку боравка у Војводини ратне сирочади (деце) из Босне.	Допис у коме Јован Храниловић обавештава К. Костића да се због неуређених путева босанска деца још не враћају кућама.

I Z J A V L J U J E M

Ovu izjavu pred svedočima ispostavljam u dva jednoobrazna primerka ustupajući ih uvinasjem parohu g. Konstantinu Kostiću, kao poverenika oblasnog odbora za zaštitu dece - na dalje sprovadjanje.

U Opovu - Banat, 13. oktobra 1919.

Izjava meštanina Opova Veljka Maksimova od 15.10.1919. o primanju deteta (ratnog siročeta) iz Bosne Save Pećanca.

У сутону Првог светског рата

Након смештаја и збрињавања деце, ратне сирочади из Босне, 1918. године уследиле су многобројне друге активности које су диктирале историјске околности јер се очигледно назирао крај Првог светског рата. Најпре је у Опово стигао допис од 4. новембра 1918. Претходног дана је у Новом Саду Српски Народни Одбор (настао из Средишњег одбора), састављен од представника тадашњих политичких странака (Демократске, Радикалне и Социјалдемократске), упутио проглас у коме је представљено у каквом положају се налазе Срби и други Словени у Угарској и да се у свим срединама оснују народни одбори/већа који би постепено преузели власт у своје руке и организовали дочек српске војске. У вези са „Пожурицом“ СНО, већ 6. новембра 1918, у згради политичке општине у Опову одржан је народни збор на коме је и основано Српско-Хрватско народно веће (СХНВ) и Народна стража. За председника СХНВ је изабран Константин Костић – парох, а за подпредседника Ђока Стејић – учитељ. Убрзо је српска војска запосела Банат, Бачку и Барању о чему Костић сведочи у Дневнику догађаја места Опово:

> „У уторак 30. окт./12. нов. 1918. год. је око 6 ч. увече ушла у Опово победоносна српска војска. Са свечаношћу око дочека српске војске су руководили К. Костић, с. парох и Ђ. Стејић, учитељ – после 4 после п.су искићени до 50 кола и много коњаника изишли у сусрет војсци према Сефкерину. Напред је коњаник Жика Јованов (Лепшан) носио велики бели барјак, за њим су два коњаника носили српску (Лаза Ракић) и хрватску заставу; за овим коњаницима су на први коли седели представници полит. општине (Славко Пасер, подбележник, Јозеф Бејар, кнез, Аца Томашевић, касир); а на други коли Стефан Холда, римок. свештеник, Т.З. срп. парох и Миша Матејић, трговац – председник црквн. опшине; на трећи коли: К. Костић, парох као председник

С.Х.Н. Већа и Ђока Стејић, учитељ као подпредседник С.Х.Н. Већа – и после многи грађани. – Пред Сефкерином смо се састали са српском војском која је на коли превожена. На челу војничког одељења је био Светозар Стојановић, активни поручник, Стева Кнежевић, резр. потпоручник; официри. Чета се састојала од 130 момака. При састанку поскакасмо с кола, официри и представници села, општински подбележник и кнез са неколико речи предаду село у званичној форми и онда се срдачно изгрлише и изљубише. Официри поседаше на наша кола и измешано: једна кола са војницима, друга са Опавчанима и тако измешано уз радосно клицање и певање и пуцање уђосмо у село. Како се беше већ мрак спустио, то су дужином целе камените (Панчевачке) улице и с једне и с друге стране прозори осветљени, а народ је радосно клицао „живела српска војска“, „живео краљ Петар“.

Од тог истог 12. новембра 1918. сачувана је и признаница на 422 круне који је као добровољни прилог народа из Опова Констанин Костић предао Српском народном одбору у Новом Саду за српску војску.

Потом је стигао нови проглас у *Српском листу* и *Слободи* о „Сазиву Народне Скупштине Срба, Буњеваца и осталих Словена“ да становништво у својим срединама по утврђеним пропозицијама („...право гласа имају сви мушки и женски чланови општине, који су навршили 20 година...“) одржи народне зборове и изаберу своје представнике као посланике и упуте их на Скупштину у Новом Саду (25. новембар 1918) где народна воља треба да одлучи о даљој судбини Војводине (Банат, Бачка и Барања), односно у којој земљи становништво БББ жели да живи. Оповчани су поново одржали народни збор 23. новембра 1918, на коме су изабрали своје посланике за Народну скупштину: Константина Костића, Ђоку Стејића, Александра Микића и Мишу Илића. Сутрадан су отишли пут

Новог Сада где су на Народној скупштини у згради хотела Гранд Мајер у Новом Саду, заједно са осталим посланицима изгласали отцепљење војвођанских области (БББ) од Аустро-Угарске монархије и њихово присаједињење Краљевини Србији. Овим чином је вековни сан Срба постао јава, а томе су свој допринос дали и Оповчани на челу са протом Константином Костићем.

Из заоставштине Константина Костића под датумом 25. новембар 1918. остао је Проглас Велике народне Скупштине својеручно написан делимично црним мастилом, делимично графитном оловком јер је очигледно нестало мастила, уз напомену на дну прве стране да је то својина Константина Костића пароха из Опаве. Велика народна Скупштина је донела одлуку да прекида све везе са Хабзбуршком државом, односно да „Банат, Бачку и Барању у границама које повуче Антантина Балканска војска на основу узвишеног начела народног самоодређивања проглашује отцепљеним како у државно–правном тако и у политичком, привредном погледу од Угарске“ и прикључује Краљевини Србији. Осим тога, у заоставштини Константина Т. Костића, остала је и улазница за Велику народну скупштину на његово име и под бројем 74 (досадашња истраживања говоре о јединствености ове улазнице, тј. ниједан музеј у Војводини у својим збиркама не поседује ни једну од око 800 подељених на Скупштини).

У личном фонду докумената К. Т. Костића налази се и текст заклетве коју су полагали припадници Српске народне страже у Опову. С обзиром да је оригинал доста оштећен наводи се прекуцан текст:

Заклетва Српске Народне Страже

Заклињем се Богу и српском народу свом душом и свим срцем на све, што је моје и свето ми:

1. да ћу се покоравати свим наредбама Српског Народног Одбора и својих старешина;

2. да ћу уложити све своје силе за очување свачијега живота и имања без разлике вере и народности и тога ради одржавати свуда најстрожији мир и спречавати сваку крађу, и отимачину.

3. заклињем се својим српским образом и српским поштењем, задајем своју тврду веру, да нећу дирати у туђе, ни другоме допустити да то чини;

4. да ћу службу најтрезвеније вршити и клонити се опијања;

5. да нећу никада, па ни у весељу ни један метак у лудо испалити.

Тако ми Бог помогао!

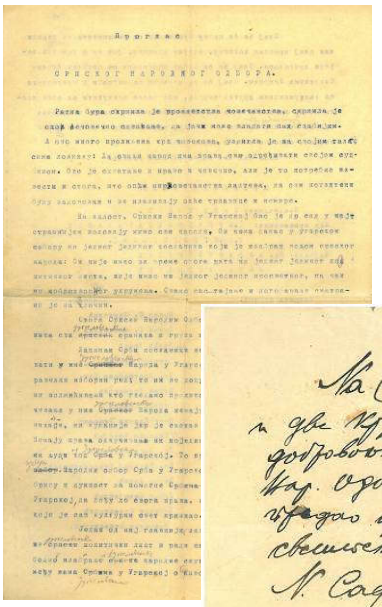

Проглас Српског Народног Одбора у Новом Саду 3.11.1918.

Признаница на 422 круне коју је као добровољни прилог народа из Опова предао К. Костић СНО у НС за српску војску.

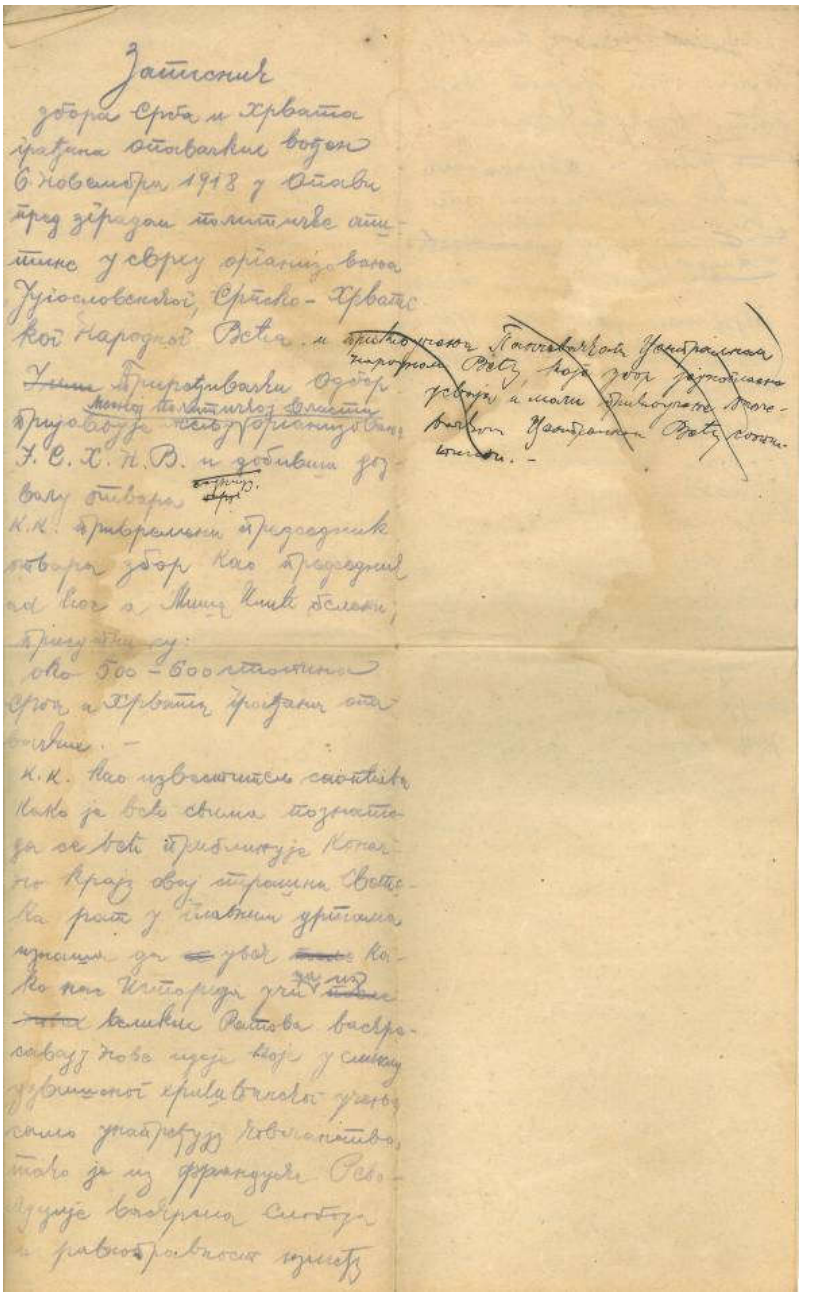

Записник збора Срба и Хрвата (6.11.1918. у Опову) пред зградом општине у сврху организовања Српско-Хрватског народног Већа.

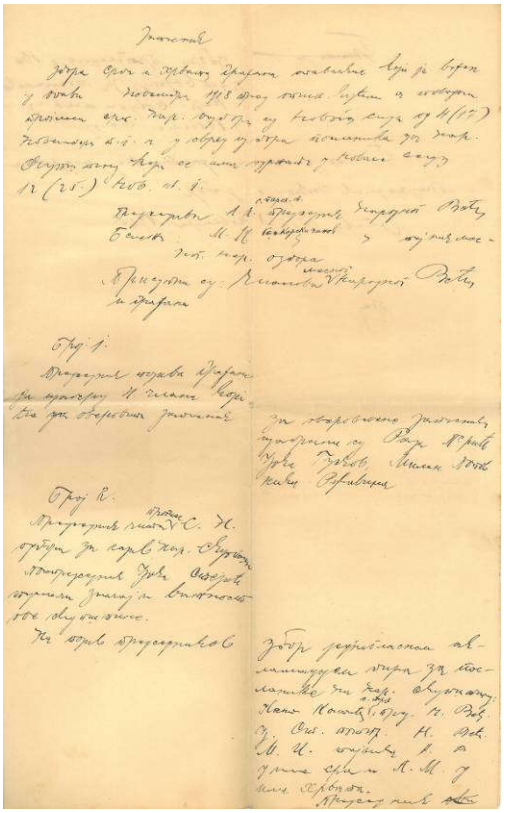

Записник збора Срба и Хрвата грађана оповачких. Збор је вођен 23.11.1918. ради избора посланика за Велику народну Скупштину 25.11.1918.

Улазница за Велику народну Скупштину у Новом Саду 25.11.1918. под бројем 74 на име Константина Костића.

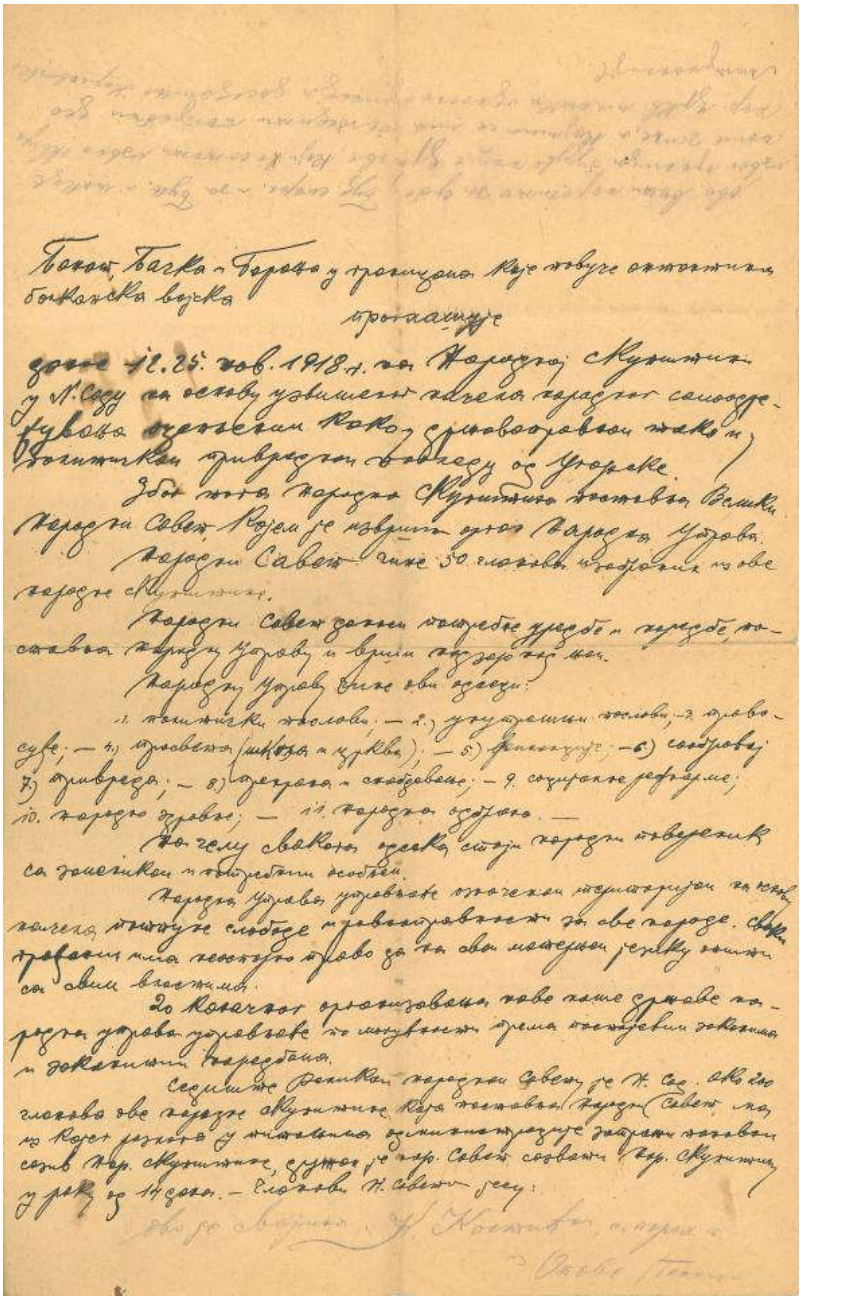

Проглас Народне Скупштине у Новом Саду 25. новембра 1918. својеручно написан уз напомену да је то својина Константина Костића пароха из Опова.

Активности након завршетка Великог рата и стварања Краљевства СХС/Југославије

Свештеник Константин Костић је и након завршетка Првог светског рата, све до одласка из Опова септембра 1921. и пресељења у Сомбор, наставио са свештеничким дужностима и свим осталим друштвеним активностима које је уредно бележио. У поменутом „Дневнику важнијих догађаја места Опово“ налазимо и ову белешку:

> "У очи Крстова дана 13./26. септембра 1921. год. је посетио наш св. храм светскога гласа чувени научењак Др Михајло Пупин, професор Универзитета у Њујорку. Посетио је прво дом свештеника К. Костића, па је по том посетио св. цркву, врло пажљиво је разгледао и слушао историјско излагање подизања св. храма. Потом је зажелео видети матице црквене у којима је убележено рођење и венчање му матере. Умолио је свештеника Костића да му достави изводе и родословне податке с материне му стране. Потом је аутомобилом у пратњи своја два рођака и свештеника Костића обишао родбину: Перу Милованов Алексић и Миту Милованов. Но старешине није нашао код куће. – Потом је допратио Костића до стана, врло се пријатно опростио од породице свештеникове и отишао својој сестри у Црепају. – Овде је провео од 12 с. до 2 с. поподне".

После овога уследило је писмо Михајла Пупина упућено Константину Костићу. Писмо је послато у Опово, али је Константин Костић већ прешао у Сомбор. Ипак га је добио, а у заоставштини је сачувана оригинална коверта и препис писма.

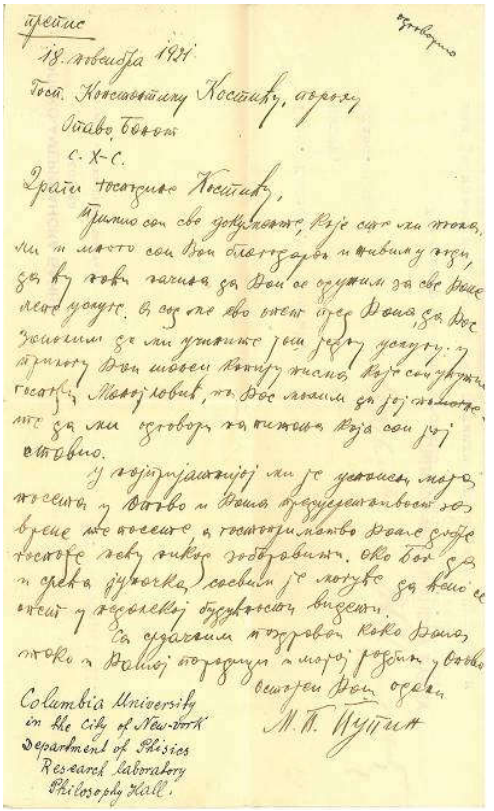

Препис

18. новембра 1921.

Госп. Константину Костићу, пароху,
Христо Христос
С. Х-С.

Драги господине Костићу,

Примио сам све доброписе, које сте ми слали, и много сам Вам благодарио и живим у нади, да ћу ускоро начина да Вам се одужим за све ваше велике услуге. Ја сад не знам шта ћу Вама, да Вас замолим да ми учините још једну услугу. У прилогу Вам шаљем једну слику, коју сам ухватио госпођи Милојловић, па Вас молим да јој пошаљете то да ми одговори на питања, која сам јој овде навео.

У најмањој мери је уговорен мој посао у Америци и Вама предлагао Вам за време ме посете а господи Матић ваше госпође ствоје неку врсту добровољца. Ово баш да и срећа јуначка, сасвим је могуће да ћемо се опет у заједнској будућности видети.

Са срдачним поздравом Вама, моје и Вашој породици и мојој родбини у Вас

Вашег Вам одан

М. П. Пупин

Columbia University
in the City of New-York
Department of Physics
Research Laboratory
Philosophy Hall.

Препис писма које је Михајло Пупин послао 18.11 1921. Константину Костићу.

Професор у Сомбору

По завршетку Првог светског рата и почетком мирнодобног живота, у целој држави Краљевству Срба Хрвата и Словенаца настали су нови проблеми. Убрзо се тада испољило да је рат оставио тешке и дубоке ране; земља је била разорена, посебно у крајевима у којима су вођене борбе, многи стручни и образовани људи су изгинули и осећао се недостатак школованих и стручних кадрова. Тај недостатак школованих људи тешко се осећао и у просвети. Цивилне власти су се тада обраћале црквеним властима у чијој служби је било стручњака разних профила, не само школованих теолога, у настојању да из црквене службе пређу у државну. Тако је и Константин Костић преузет у државну службу и постављен најпре у просветно одељење Бачке жупаније у Сомбору, али је убрзо премештен за професора Гимназије у Сомбору. Како је већ наведено у приказу школовања К. Костића, он је одмах после Првог светског рата на Философском факултету Универзитета у Београду студирао и 5. новембра 1926. године дипломирао историју и југословенску књижевност. На месту професора у Гимназији провео је од школске 1921/22. до 1929, када је премештен у Учитељску школу у Сомбору у којој је радио до смрти, 27. октобра 1940. године. Пошто је завршио два факултета, предавао је струку (историју и српски језик) коју је студирао на Философском факултету, а како је завршио Богословију, предавао је и веронауку.

За свој рад у школама, као и за рад на проучавањуу прошлости, Константин Костић је добио признања и од својих ђака и од одређених форума. Ђаци су га се сећали и навешћемо само нека имена оних који су о њему писали. Најпре га је 1965. године описао Милан Чордашић који је своја сећања на школовање у Сомбору написао у чланку „Пријатељ“ који је објављен у Просветном прегледу број 25/26, на страни 9. Уз овај текст остало је сачувано и неколико фотографија са

ексурзије. Овде треба напоменути да су то једине фотографије К. Костића у цивилном оделу (без мантије) што је била изричита жеља ђака пред полазак на екскурзију. Свог професора, некима је био и разредни старешина, сећају се у књизи Лепосаве Кљаић: „Константин и Страхиња Костић“, Нови Сад–Сомбор, 1994 најпре Павле Блесић који је написао „Остао нам је у најлепшој успомени“, а потом и Милош Радојчин који је рекао: „Био је изванредан човек. Пре свега, волео је нас ђаке као своју рођену децу. Пун знања, није се никада тиме разметао. Умео је да нас ђаке некако заобилазним путем, причајући обичним народним језиком наведе на оно што је хтео да нам каже или да нас опомене. А умео је веома занимљиво да прича. Било је задовољство слушати га“. Лик Константина Т. Костића пре свега као човека, али као професора, посебно је дочарао такође његов ученик Ђорђе Лебовић, иначе књижевник, новинар и позоришни прегалац у својој свима нама добро знаној књизи „Semper idem”.

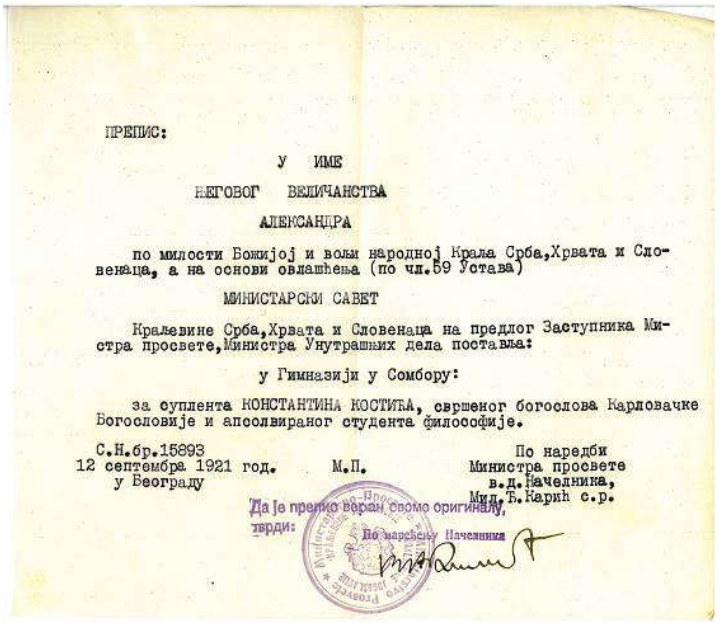

ПРЕПИС:

У ИМЕ

НЕГОВОГ ВЕЛИЧАНСТВА

АЛЕКСАНДРА

по милости Божијој и вољи народној Краља Срба,Хрвата и Словенаца, а на основи овлашћења (по чл.59 Устава)

МИНИСТАРСКИ САВЕТ

Краљевине Срба,Хрвата и Словенаца на предлог Заступника Министра просвете,Министра Унутрашњих дела поставља:

у Гимназији у Сомбору:

за суплента КОНСТАНТИНА КОСТИЋА, свршеног богослова Карловачке Богословије и апсолвираног студента философије.

С.Н.бр.15893
12 септембра 1921 год.
у Београду

М.П.

По наредби
Министра просвете
в.д.Начелника,
Мил.Ђ.Карић с.р.

Да је препис веран свому оригиналу,
тврди:

По наређењу Начелника

Препис решења од 12.09.1921. о постављењу Константина Костића за суплента у Гимназији у Сомбору.

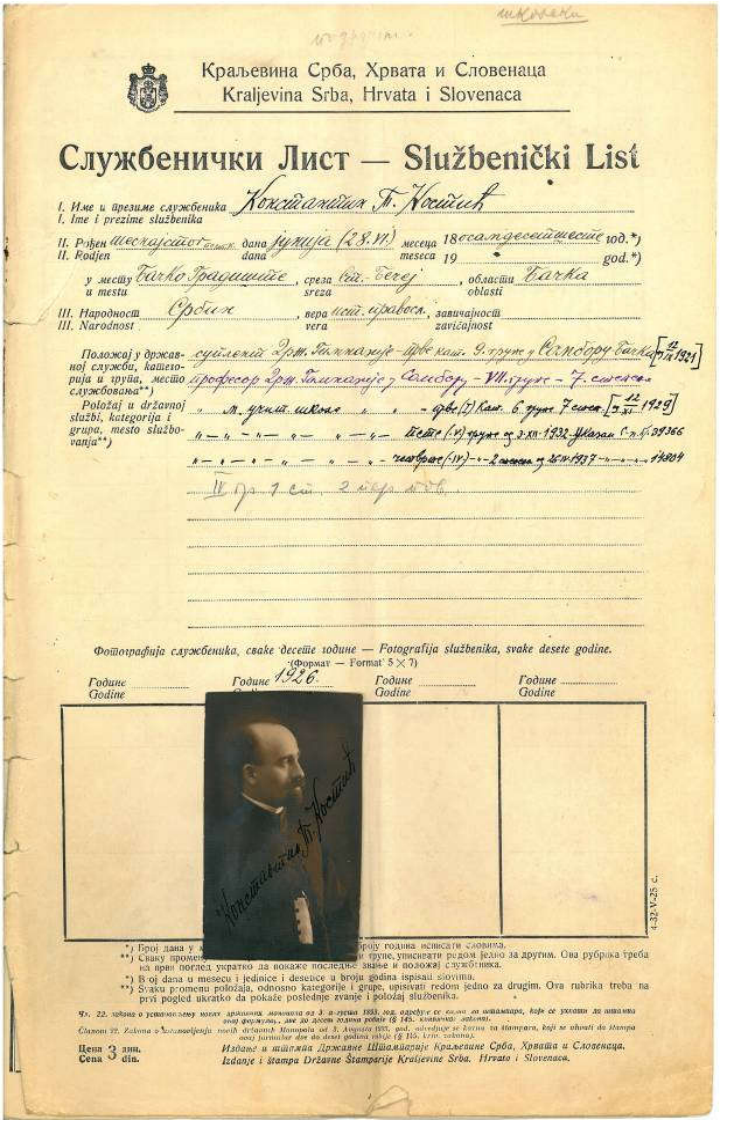

Краљевина Срба, Хрвата и Словенаца
Kraljevina Srba, Hrvata i Slovenaca

Службенички Лист — Službenički List

I. Име и презиме службеника / I. Ime i prezime službenika: Константин Т. Костић

II. Рођен / II. Rođen: шеснајстог / dana: јулија (28.VII) / meseca: 18осамдесетшесте / god.*)

у месту / u mestu: Ђурђево Градиште, срезу / sreza: Ђ. Ђерђ, области / oblasti: Бачка

III. Народност / III. Narodnost: Србин, вера / vera: прав. православ., завичајност / zavičajnost:

Положај у државној служби, категорија и група, место службовања**): суплент Срп. Гимназије - прве кат. 9. групе у Сомбору Бачка [од 1/IX 1929]

професор Срп. Гимназије у Сомбору - VII. групе - 7. месеца

Положај и државној служби, категорија и група, место службовања**): „ А. грађ. школе „ „ - две [7] Кат. 6. групе 7 месеца [од 12/XI 1929]

„ — „ — „ — „ — „ — „ — шесто (VI) групе од 3.XII.1932 Указом С.п.бр. 39366

„ — „ — „ — „ — „ — „ — четврте (IV) — „ — 2 месеца од 16.VI.1937 „ — „ — „ — 47804

II Пр. 1 ен. 2 пер. 1 ств.

Фотографија службеника, сваке десете године — Fotografija službenika, svake desete godine.
(Формат — Format 5 × 7)

Године / Godine | Године / Godine 1926. | Године / Godine | Године / Godine

*) Број дана у м... броју година исписати словима.
**) Сваку промену положаја, односно категорије и групе, уписивати редом једно за другим. Ова рубрика треба на први поглед укратко да покаже последње звање и положај службеника.
*) Broj dana u mesecu i jedinice i desetice u broju godina ispisati slovima.
**) Svaku promenu položaja, odnosno kategorije i grupe, upisivati redom jedno za drugim. Ova rubrika treba na prvi pogled ukratko da pokaže poslednje zvanje i položaj službenika.

Чл. 22. уредбе о установљењу мањих државних намештаја од 3. и трећег 1933. год. одређује се колико ће штампати, које се уклонити да штампа овај формулар, све до десет година рођења (§ 145. казненог закона).
Члан 22. Uredbe o ustanovljenju manjih državnih Namještaja od 3. Januara 1933. god. određuje se koliko ćе štampati, koji se ukloniti da štampa ovaj formular do deset godina rođenja (§ 145. Kriv. zakona).

Цена 3 дин.
Cena 3 din.

Издаје и штампа Државне Штампарије Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца.
Izdanje i štampa Državne Štamparije Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca.

4-32.V-25. C.

Службенички лист Константина Костића из Сомбора.

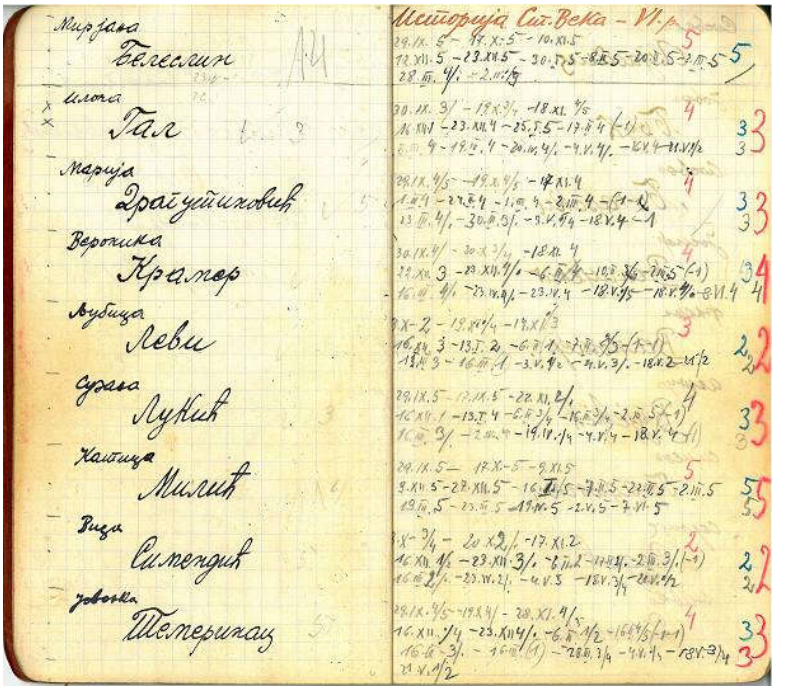

Бележница Константина Костића
из Гимназије из школске 1927/28.

Генерација матураната Гимназије 1922/23.
Стоји први са леве стране Младен Лесковац.

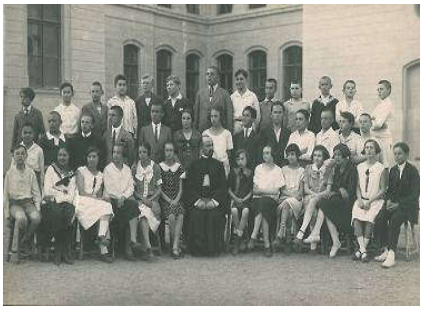

Константин Костић са ђацима Гимназије двадесетих година двадесетог века.

Прослава двадесетогодишњице Ослобођења и уједињења 24. и 25. новембра 1938. у Новом Саду

Краљевина Југославија је 1938. године иницирала и организовала прославу поводом 20 година од ослобођења и уједињења. Прослава ослобођења и уједињења сматрана је за највећим државним празником у Краљевини СХС/Југославији. Сваке године се прослава ослобођења и уједињења свечано обележавала а у присаједињењим војвођанским областима (Банат, Бачка, Барања и Срем) она је имала и посебно значење како за домаће становништво тако и за добровољце у српској војсци који су се током аграрне реформе населили у Дунавској бановини. Од стране Одбора за прославу двадесетогодишњице ослобођења и уједињења Константину Костићу је упућена позивница за прославу која је одржана у четвртак и петак 24. и 25. новембра 1938. у Новом Саду. Послата му је и улазница за трибину број 1, као и целокупан програм прославе из кога се види да се свечана поворка кретала градом, између осталог и улицом Краља Александра, дакле у непосредној близини данашње зграде Војвођанске банке, а некадашњег хотела „Гранд“ у коме је 20 година раније 25. новембра 1918, на Великој народној Скупштини ударен темељ не само новој држави, него и новом европском поретку.

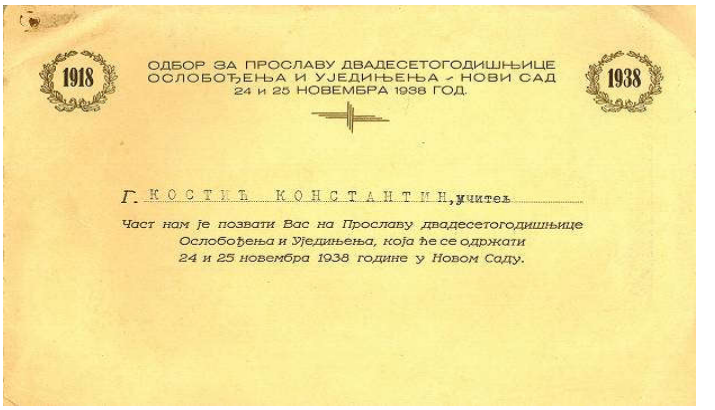
1918

ОДБОР ЗА ПРОСЛАВУ ДВАДЕСЕТОГОДИШЊИЦЕ ОСЛОБОЂЕЊА И УЈЕДИЊЕЊА - НОВИ САД 24 и 25 НОВЕМБРА 1938 ГОД.

1938

Г. КОСТИЋ КОНСТАНТИН, учитељ

Част нам је позвати Вас на Прославу двадесетогодишњице Ослобођења и Уједињења, која ће се одржати 24 и 25 новембра 1938 године у Новом Саду.

Позивница упућена К. Т. Костићу на прославу двадесетогодишњице ослобођења и уједињења 24. и 25. новембра1938. у Новом Саду.

ОДБОР ЗА ПРОСЛАВУ
20 ГОД. ОСЛОБОЂЕЊА И УЈЕДИЊЕЊА
НОВИ САД

УЛАЗНИЦА
ЗА ТРИБИНУ БРОЈ II

ВАЖИ ЗА Г. Костић Константин

ПРИРЕЂИВАЧКИ ОДБОР

Улазница за трибину на име К. Т. Костића на прослави двадесетогодишњице ослобођења и уједињења 24.и 25.11. 1938.

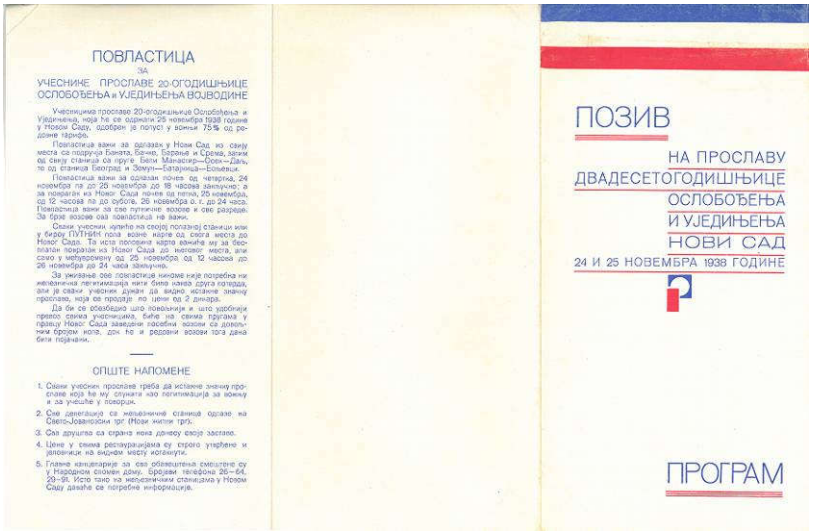

ПОВЛАСТИЦА
ЗА
УЧЕСНИКЕ ПРОСЛАВЕ 20-ОГОДИШЊИЦЕ ОСЛОБОЂЕЊА и УЈЕДИЊЕЊА ВОЈВОДИНЕ

Учесницима прославе 20-годишњице Ослобођења и Уједињења, која ће се одржати 25 новембра 1938 године у Новом Саду, одобрен је попуст у вожњи 75% од редовне тарифе.

Повластица важи за одлазак у Нови Сад из свију места са подручја Баната, Бачке, Барање и Срема, заједно са свакој станици са пруге Бели Манастир—Осек—Даљ, то од станица Београд и Земун—Батајница—Борковци.

Повластица важи за одлазак почев од четвртка, 24 новембра па до 26 новембра до 18 часова закључно; а за повратак из Новог Сада почев од петка, 25 новембра, од 12 часова па до суботе, 26 новембра о. г. до 24 часа. Повластица важи за све путничке возове и све разреде. За брзе возове ова повластица не важи.

Сваки учесник купиће на својој полазној станици или у бироу ПУТНИК попа возне карте од свога места до Новог Сада. Та иста посебна карта важиће му за бесплатан повратак из Новог Сада до матичног места, али само у међувремену од 25 новембра од 12 часова до 26 новембра до 24 часа закључно.

За уживање ове повластице никакве друге потврде или жетончића легитимација нити било каква друга потврда, али је сваки учесник дужан да видно истакне значку прославе, која се продаје по цени од 2 динара.

Да би се обезбедио што повољнији и што удобнији превоз свима учесницима, биће на свима трговима у правцу Новог Сада заведени посебни возови са довољним бројем кола, док ће и редовни возови тога дана бити гајдани.

ОПШТЕ НАПОМЕНЕ

1. Сваки учесник прославе треба да истакне значку прославе која ће му служити као легитимација за вожњу и за учешће у говорци.
2. Сви делегацији са железничких станица одлазе на Свето-Јовановски трг (Нови житни трг).
3. Сва друштва са страна нека донесу своје заставе.
4. Цене у свима ресторанима су строго утврђене и довољне на видном месту истакнуте.
5. Главне канцеларије за сва обавештења смештене су у Народном домом дому, Бровдвај телефона 26—64, 20—91. Исто тако на железничким станицама у Новом Саду даће се потребне информације.

ПОЗИВ
НА ПРОСЛАВУ
ДВАДЕСЕТОГОДИШЊИЦЕ
ОСЛОБОЂЕЊА
И УЈЕДИЊЕЊА
НОВИ САД
24 И 25 НОВЕМБРА 1938 ГОДИНЕ

ПРОГРАМ

Аутор књига и радова и члан друштава

Поред рада у школама Константин Т. Костић је интензивно радио на изучавању прошлости Сомбора. Био је члан Историјског друштва у Сомбору и Историјског друштва у Новом Саду, члан Матице српске што се све види из преписке са Васом Стајићем вођеном током читавог радног века у Сомбору (1921–1940) (РОМС 8309; 8312; 8313; 8316; 8317), сарађивао је у Гласнику историјског друштва у Новом Саду итд. Поред чланака у часописима објавио је и следеће књиге:

1) *Два знаменита, а заборављена гроба у Сомбору*:

а) *Капетан сомборски гроф Јован „кнез Јанко“ Бранковић – Липовац (око 1675–1734)*.

У овом делу проти Димитрију Руварцу аутор се захваљује на грађи коју је добио из Патријаршијске библиотеке.

б) *Епископ бачки Јован Јовановић (1732–1805)*.

Оба прилога су штампана у књизи под заједничким насловом у Сомбору, 1931.

2) *Вођ о прослави шездесетогодишњице опстанка Српске црквене певачке дружине у Сомбору, 1870–1931*. Сомбор, штампарија Стевана Стојачића, 1931. (Са кратким прегледом прошлости Сомбора и 38 сажетих приказа живота и рада знаменитих Сомбораца).

3) *Буњевци у Сомбору под вођством Фрањеваца до 1787. године*. (Друга књига серије: Прилози за проучавање нашег народног живота у Сомбору, Сомбор, 1934).

4) *Из прошлости Учитељске школе у Сомбору* (у Гласнику Историјског друштва у Сомбору за 1936/37) и у посебној књизи 1938. године.

Ова књига излаже комплетну прошлост најстарије наше установе за образовање учитеља; ту су наведени сви директори, наставници и ученици, ту је приказан развој школе све до тридесетих година прошлог века, све за претходних 160 година

(1778–1938); код извесног броја свршених ученика наведено је где су службовали и шта су постигли у животу и раду.

Од његових приказа треба цитирати приказ књиге: Српска црква и школа у Румунији 1930. године, од проте Слободана Т. Костића, окружног темишварског протопрезвитера и старешине епархијске канцеларије у Темишвару, 1930. (приказ прештампан из „Гласа народа“ од 19. до 21. броја у штампарији Стевана Стојачића у Сомбору).

Сем ових објављених радова у облику књига написао је још знатан број прилога у новинама и разним другим публикацијама:

1) *Развој трговине у Сомбору* и

2) *Постанак и развој трговачког кола сомборске трговачке омладине*.

Оба прилога објављена су у књизи: „Споменица о тридесетогодишњици сомборске трговачке омладине“. Сомбор, 1938.

У Рукописном оделењу Матице српске чува се рукопис К. Т. Костића под насловом *Српски народни живот у Сомбору од XI века до 1918. са кратким прегледом данашњег слободног краљевског града Сомбора* – Сигнатура I 12.403. Рукопис представља материјал који није објављен у наведеним књигама.

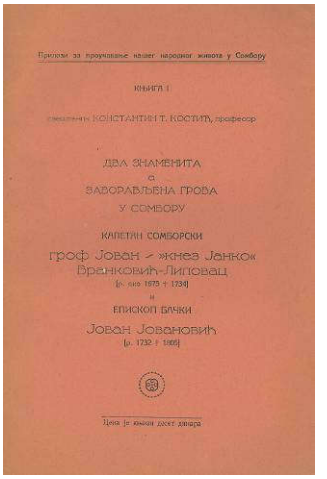

Prilozi za proučavanje našeg narodnog života u Somboru

KNJIGA II

SVESKA I

sveštenik KONSTANTIN T. KOSTIĆ, profesor

BUNJEVCI u SOMBORU

POD VOĐSTVOM FRANJEVACA

DO 1787 GODINE

Pet (5·—) dinara

Jugoslovenska štamparija u Somboru

Својој милој породици:

супрузи ДЕСАНКИ рођ. ИВАНИЋ

и

синовима

СТОЈАНУ, студенту техникe

СТРАХИЊИ, уч. VII р. држ. реал. гимназије

СТАНОЈУ, „ III „ „ „ „

посвећује овај рад

свештеник К. Т. КОСТИЋ професор

Сомбор, на Видов-дан 1934

ПРИЛОЗИ ЗА ПРОУЧАВАЊЕ НАШЕГ НАРОДНОГ ЖИВОТА У СОМБОРУ

КЊИГА III

Прота КОНСТАНТИН Т. КОСТИЋ, професор

ИЗ ПРОШЛОСТИ УЧИТЕЉСКЕ ШКОЛЕ У СОМБОРУ

Прештампано из Годишњака историјског друштва у Сомбору

Штампарија „Натошевић" учит. к. д. К. Тешановић, Нови Сад, 1938 год.

Својим родитељима

†

ТАНАСИЈИ

некадашњем ученику овдашње Српске учитељске школе (1871/2—1873/4), доцнијем учитељу у Бачком Градишту и Новом Саду; као надзорник вероисповедних српских основних школа у темишварској епархији умро је и сахрањен у Темишвару 1922 године.

†

ТИНКИ

рођеној Пешић, чији је и отац Петар био ученик овдашње Српске учитељске школе (1855/6—1856/7); умрла је и сахрањена у Сомбору 1928 године

посвећује овај рад

захвални син

прота КОНСТАНТИН Т. КОСТИЋ, професор.

Сомбор, на св. Саву. 1938.

Учешће у црквеном животу у Краљевини СХС и Краљевини Југославији

Мада је Константин Костић септембра 1921. године преласком из Опова у Сомбор за професора Гимназије разрешен свештеничких дужности, ипак је учестовао на неким догађајима Српске Православне Цркве, пре свега у Сомбору, али и ван њега.

У Рогашкој Слатини је после Првог светског рата, захваљујући протојереју Николи Трифуновићу из Београда, подигнута Православна црква посвећена Светим апостолима Петру и Павлу. Освећена је 1922. године. Патријарх Димитрије са пратњом, у којој је између осталог био и Константин Костић, ју је посетио 1928. године и 12 јула био на слави. Црква је срушена 1961. године и на њеном месту је данас велнес центар.

Патријарх Димитрије у Рогашкој Слатини јула 1928. са пратњом и окупљеним народом. К. Костић је са десне стране патријарха

У Сомбору је од 30. 05. до 1. 06. 1931. године одржана прослава поводом обележавања шездесетогодишњице постојања Српске црквене певачке дружине основане 1870. године. На прослави је учествовало 26 певачких друштава са свим члановима хора и 31 друштво из којих је наступало по неколико певача. Дошли су из свих крајева Краљевине Југославије.

За ту прилику је издата већ споменута књижица „Вођ о прослави шездесетогодишњице опстанка Српске црквене певачке дружине у Сомбору 1870–1931“ (Дунавска бановина), Сомбор, штампарија Стевана Стојачића, 1931.

У првом делу те књижице након речи добродошлице гостима, следи текст под насловом „Из прошлости слободног и краљевског града Сомбора“ Овај текст је написао Константин Костић и укратко обухвата поглавља његовог, такође споменутог рукописа под насловом „*Српски народни живот у Сомбору од XI века до 1918. са кратким прегледом данашњег слободног краљевског града Сомбора“*. Поглавља у тексту књижице су: Настанак и развитак слободног и краљевског града Сомбора до 1918; Верски живот; Просветни развој; Наша просветна, културна и привредна удружења; Развој листова и часописа; Знаменити Сомборци (38 сажетих приказа живота и рада знаменитих Сомбораца); Данашњи Сомбор.

У другом делу те књижице дат је правилник за такмичење певачких друштава, затим су наведени: списак песама за такмичење, чланови оцењивачког одбора и награде победницима, списак свих певачких друштава који учествују на такмичењу и целокупан програм тродневне прославе.

Прослава је одржана под покровитељством Његовог Величанства Александра I, а у самом наслову стоји (Сомбор – Дунавска бановина), што значи да су били присутни високи гости. У суботу 30. маја 1931. пристизали су гости – чланови хорова, а у недељу 31. маја 1931. дочекани су генерал Перивој Илић – Изасланик Његовог Величанства Краља, Милан Николић – бан Дунавске бановине и Високопреосвећени Господин др Иринеј Ћирић – епископ бачки који је служио на архијерејској

литургији у св. Ђурђевском храму. Истог дана после подне свечана поворка свих гостију је пролазила улицама Сомбора.

У заоставштини проте Константина Костића сачуване су фотографије са тог догађаја.

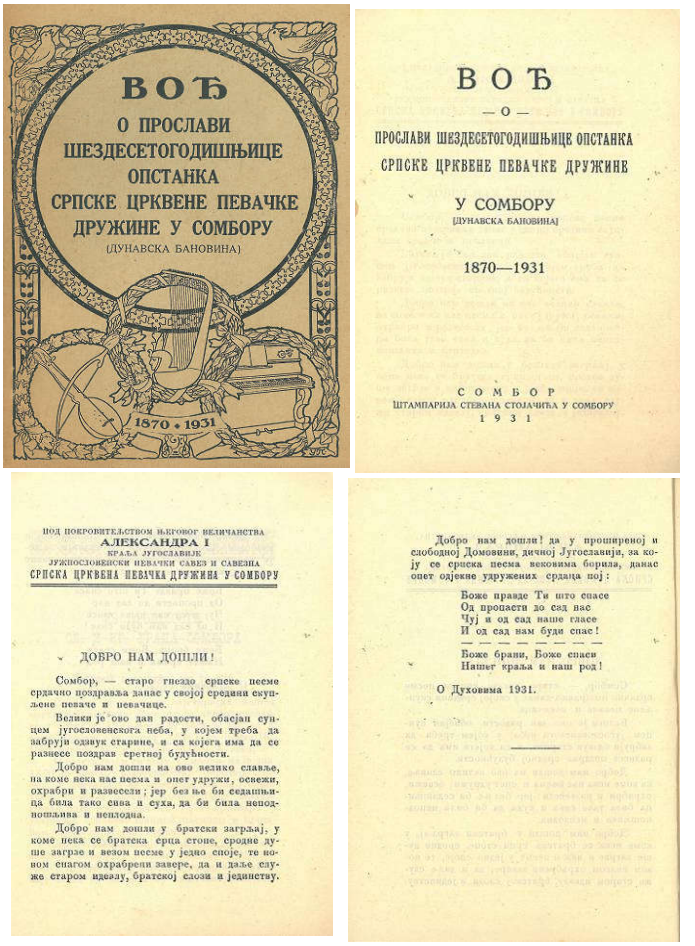

ВОЂ
О ПРОСЛАВИ
ШЕЗДЕСЕТОГОДИШЊИЦЕ
ОПСТАНКА
СРПСКЕ ЦРКВЕНЕ ПЕВАЧКЕ
ДРУЖИНЕ У СОМБОРУ
(ДУНАВСКА БАНОВИНА)
1870 • 1931

ВОЂ
— О —
ПРОСЛАВИ ШЕЗДЕСЕТОГОДИШЊИЦЕ ОПСТАНКА
СРПСКЕ ЦРКВЕНЕ ПЕВАЧКЕ ДРУЖИНЕ
У СОМБОРУ
(ДУНАВСКА БАНОВИНА)
1870—1931
СОМБОР
ШТАМПАРИЈА СТЕВАНА СТОЈАЧИЋА У СОМБОРУ
1931

ПОД ПОКРОВИТЕЉСТВОМ ЊЕГОВОГ ВЕЛИЧАНСТВА
АЛЕКСАНДРА I
КРАЉА ЈУГОСЛАВИЈЕ
ЈУЖНОСЛОВЕНСКИ ПЕВАЧКИ САВЕЗ И САВЕЗНА
СРПСКА ЦРКВЕНА ПЕВАЧКА ДРУЖИНА У СОМБОРУ

ДОБРО НАМ ДОШЛИ!

Сомбор, — старо гнездо српске песме срдачно поздрављa данас у својој средини скупљене певаче и певачице.

Велики је ово дан радости, обасјан сунцем југословенскога неба, у којем треба да забрујиодзвук старине, и са којега има да се разнесе поздрав сретној будућности.

Добро нам дошли на ово велико славље, на коме нека нас песма и опет ударжи, оснажи, охрабри и развесели; јер без ње би седамнаестица била тако сива и суха, да би била неподношљива и неплодна.

Добро нам дошли у братски загрљај, у коме нека се братска срца стопе, сродне душе заграде и везом песме у једно споје, те новом снагом охрабрени закерне, да и даље служе старом идеји, братској слози и јединству.

Добро нам дошли! да у проширеној и слободној Домовини, дичној Југославији, за коју се српска песма вековима борила, данас опет ојачне удружених срдаца ој:

Боже праведе Ти што спасе
Од пропасти до сад нас
Чуј и од сад наше гласе
И од сад нам буди спас!
— — — — — — —
Боже брани, Боже спаси
Нашег краља и наш род!

О Духовима 1931.

Прве странице књиге „Вођ о прослави шездесетогодишњице опстанка Српске црквене певачке дружине у Сомбору 1870–1931“ (Дунавска бановина).

Епископ Иринеј Ћирић приликом дочека у Сомбору 31.05.1931.

Епископ Иринеј Ћирић и Бан Дунавске бановине Милан Николић у Сомбору 31.05.1931.

Генерал Перивој Илић изасланик Ј В Краља и Бан Дунавске бановине Милан Николић у Сомбору 31.05.1931.

Упокојење, говори, некролог, гробље

Константин Т. Костић упокојио се у школи на послу на дан Свете Петке, 27. октобра 1940. Мимоход у кући следећег дана описао је Ђорђе Лебовић у књизи „Semper idem“. Константин Костић сахрањен је 29. октобра 1940. као свештеник, свечано уз учешће већег броја грађана и ђака, а на погребу је одржано неколико говора. У име сомборског Историјског друштва говорио је познати лекар др Радивој Симоновић и рекао: „Покојник је био највреднији члан сомборског историјског друштва“.

У име ђака из једне генерације препаранада опростио се Сава Јосић и, поред осталог, рекао: „Народе мој, снаго моја - ове миле речи чусмо сваког дана. Тако си нас ословљавао када си ступао у разред. Учио си нас тако јер, си нас волео, волео, као што отац воли своју рођену децу... Напајао си нас само лепим и племенитим,а све је то дубоко урезано у нашој млађаној души, што ће нас пратити целога живота, јер си нам Ти драги и никад непрежаљени наставниче, дао темељ науке.“

Професор Младен Лесковац рекао је о свом претходнику на дужности професора гимназије у Сомбору:

„Прота Константин Костић је човек меког срца, доброг васпитања, префињених духовних особина и назора у служби Богу и људима“.

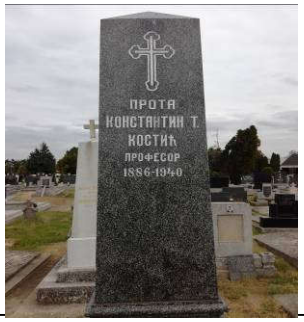

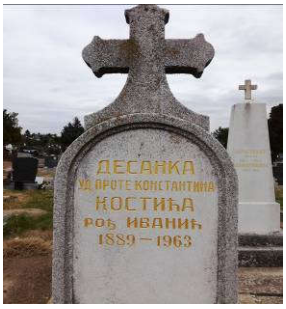

Надгробни споменици Константина и Десанке Костић на Великом Православном гробљу у Сомбору.

ЗАКЉУЧАК

Изложбена поставка Константин Костић – народни трибун 1918, настала је као резултат савременог истраживачког рада Музеја присаједињења 1918 (Музеја Војводине) и њихових стручњака – кустоса. Обухвата турбулентни и драматични временски период који започиње од краја XIX па до средине XX века. У средишту истраживања су биле личности и догађаји које су биле покретачи и носиоци политичких идеја и народног покрета. Кроз њихов животни пут и деловање може се пратити интезивна борба Срба за национални опстанак који је био притиснут од стеге два моћна царства Османлијског и Аустријског (Аустро-Угарска монархија), а која се на подручју војвођанских области (Банат, Бачка, Барања и Срем) водила од краја XVIII века и потом и кроз цео XIX, XX и почетак XXI века. Резултат те борбе која је узрокована системским и институционалним притиском на национално биће Срба (вековна денационализација и асимилација), био је политичко организовање и ослобођење: најпре 1848. године у Српску Војводину (Војводство Србија и Тамишки Банат), а потом 1918. године када су се у сутону Великог рата Срби у Војводини (Банат, Бачка и Барањи) политички организовали и на Народној скупштини (касније названа „Велика“) у Новом Саду 25. новембра 1918. године (и дан раније Сремци у Руми), изгласали

оцепљење од Угарске и присаједињење Краљевини Србији и широј југословенској заједници на челу са династијом Карађорђевић. По проглашењу Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца (од 1929. године Краљевина Југославија) 1. децембра 1918. и њеним међународним признањем, де јуре су се сјединили са матицом и њихов дугогодишњи сан је 1918. године постао јава.

***

На изложби су, по први пут приказани музејски предмети из живота и деловања проте Константина Костића: лични предмети, фотографије, документи, књиге и публикације који су мало или никако били познати широј па и стручној јавности. Плод су системског рада на прикупљању и обради музејских предмета из времена „Присаједињења 1918.“ и чине незаобилазну копчу између прошлости и садашњости. Њиховом спознајом посетиоци изложбе имају прилику да сазнају делић из властите историје који им у временима иза нас није био доступан. У највећем броју власништво су породичне архиве др Десанке Костић, унуке проте Константина Костића.

Дакле, ова историјска прича је смештена у преломно доба новије српске историје. Део је колективног сећања који артикулише свест грађана АП Војводине и који је део српске (али и других народа са којима Срби живе у АП Војводини) културне баштине.

SUMMARY

Exhibition Konstantin Kostić - People's Tribune 1918, t was created as a result of modern research work of the Museum of Unification 1918 (Museum of Vojvodina) and their experts - curators.It covers a turbulent and dramatic time period starting from the end of the 19th to the middle of the 20th.

At the center of the research were figures who were the initiators and bearers of political ideas and the people's movement. Through their way of life and activities, one can follow the intense struggle of Serbs for national survival, which were pressed by the grip of two powerful kingdoms, the Ottoman and Austrian (Austro-Hungarian monarchy), in the area of Vojvodina (Banat, Backa, Baranja and Srem) led from the end of the XVIII century and then throughout the XIX, XX and the beginning of the XXI century.

The result of that struggle, which was caused by systemic and institutional pressure on the national being of Serbs (centuries of denationalization and assimilation), was political organization and liberation: first in 1848 in Serbian Vojvodina (Vojvodina and Tamiski Banat), and then on November 25, 1918. Then, at the end of the Great War, the Serbs in Vojvodina (Banat, Bačka and Baranja) organized themselves politically and at the National Assembly in Novi Sad on November 25, 1918 (and the day before Sremci in Ruma). They voted to secession from Hungary and unification to the Kingdom of Serbia and the wider Yugoslav community led by the Karadjordjevic dynasty.

After the proclamation of the Kingdom of Serbs, Croats and Slovenes on December 1, 1918 and its international recognition de iure, united with the motherland and their long-term dream became reality.

The exhibition presents, for the first time, museum objects from the life and work of priest Konstantin Kostić: personal objects, photographs, documents, books and publications that were little or not known to the general public.

They are the fruit of systematic work on the collection and processing of museum objects from the time of "Unification in 1918" and form an unavoidable link between the past and the present. With this knowledge, the visitors of the exhibition have the opportunity to learn a piece from their own history, which was not available to them in the times behind us. Most of them are owned by the family archives of Dr. Desanka Kostić, the granddaughter of priest Konstantin Kostić. The showpiece at the exhibition have passed through the conservation department of the Museum of Vojvodina, where were digitized and stored in the Museum of Accession in 1918. They are becoming available to researchers and other interested persons.

Hence, this historical story is set in the turning point of recent Serbian history. It is a part of the collective memory that articulates the mind of the citizens of AP Vojvodina and which is a part of the Serbian (but also other peoples with whom Serbs live in AP Vojvodina) cultural heritage.

Извори и литература

Архив САНУ, Документа о присаједињењу бр. 13707/1, Записник Велике народне скупштине у Новом Саду, 25. новембра 1918.

Матица српска, Рукописно одељење (РОМС), инв. бр. 7.417, Записници Народних одбора/Већа и пуномоћја посланика на Великој народној скупштини Срба, Буњеваца и осталих Словена у Новом Саду, новембра 1918,

Матица српска, РОМС, инв. бр. 1463, Преписка Константина Костића са Тихомиром Остојићем.

Матица српска, РОМС, инв. бр. 8309; 8312; 8313; 8316; 8317, Преписка Константина Костића са Васом Стајићем.

Записници привремених органа власти у Новом Саду 1918-1919, (приредила Љ. Дожић), Нови Сад 2018.

Записници Српског народног одбора у Великом Бечкереку 1918, (приредили З. Вељановић и В. Војводић Мицова), Нови Сад 2019.

Б. Храбак, *Записници темишварског народног већа*, у: Зборник Матице српске, Серија друштвених наука, бр. 10, Нови Сад 1955.

Глас Словенаца, Хрвата и Срба, Загреб.

Гласник–Glasnik, Ср. Карловци.

Српски лист, Нови Сад.

Слобода, Нови Сад.

Torontál, Велики Бечкерек.

Ф. Немет, М. Мицић, *Банат – новембар 1918. године*, *Великобечкеречки лист Торонтал – догађаји*, *виђења*, *ставови*, Н. Милошево–Панчево–Сириг 2019.

Ф. Крчмар, А. Балинт, *Почетак Првог светског рата у светлу великобечкеречке штампе*, Зрењанин 2014.

Споменица ослобођења Војводине 1918, друго издање, Нови Сад 2017.

Војводина 1918–1938, Нови Сад 1938.

***

Историја српског народа [ур. А. Митровић], VI 1–2, Београд 1983.

Српски биографски речник [главни и одговорни уредник Ч. Попов], Нови Сад 2006-2014.

Енциклопедија српског народа [гл. и одг. уредник Р. Љушић], Београд 2008.

Српска енциклопедија [гл. и одг. уредник Ч. Попов], Београд – Нови Сад 2004 –

Енциклопедија СХС [гл. и одг. уредник Ст. Станојевић], 1928.

Историја српског народа [главни и одговорни уредник Ч. Попов], Београд 1978 -

Банат кроз векове, Слојеви култура Бачке (ур. М. Матицки, В. Јовић) Београд 2010.

Бачка кроз векове, Слојеви култура Бачке (ур. М. Матицки, В. Јовић) Београд 2014.

Енциклопедија Новог Сада [гл. и одг. уредник Д. Попов], књ. 1–30, Нови Сад 1993 – 2009.

***

З. Вељановић, *Југославија потреба или заблуда, Стварање Краљевине СХС 1918*, Нови Сад 2017.

З. Вељановић, *Присаједињење Војводине Србији 1918. године и настанак збирки у Музеју Војводине,* Attendite, Историјски архив, Кикинда бр. 15/2019.

З. Вељановић, В. Војводић Мицова, *39 дана који су променили Банат*, Српски народни одбор у Великом Бечкереку 1918 ,каталог изложбе, Нови Сад – Зрењанин 2021.

З. Вељановић, Д. Његован, *Од сна до јаве, Присаједињење Војводине Краљевини Србији 1918. године*, 2 допуњено издање, каталог изложбе, Музеј Војводине, Нови Сад 2020.

Н. Гавриловић, *Карловачка Богословија (1794–1920)*, Српска Православна Богословија Св. Арсенија, Сремски Карловци 1984.

Л. Кљаић, *Константин и Страхиња Костић*, Универзитет у Новом Саду и Учитељски факултет у Сомбору, Нови Сад–Сомбор 1994.

Д. Костић, *Константин Т. Костић*, Српски биографски речник, књ. 5, Матица српска, Нови Сад 2011, 273-274.

Д. Костић, *Танасије Костић*, Српски биографски речник, књ. 5, Матица српска, Нови Сад 2011, 297-298

П. Мразовић, *Др Страхиња Костић*, Енциклопедија Новог Сада, књ. 12, Нови Сад 1999, 46-48.

Н. Милованчев, Православна црква у Словенији 1941–1946 – извод из извештаја *Српска црква у Другом светском рату*. Jadovno.com 6. 10. 2017.

М. Степановић, *Светођурђевска црква у Сомбору*. Српска православна Епархија Бачка и Српска православна црквена општина Сомбор, Сомбор 2011.

М. Степановић, *У том Сомбору – град у призми столећа,* УГ „Норма“ Сомбор 2020.

Б. Станојев, *Костић Танасије*, Енциклопедија Новог Сада, књ. 12, Нови Сад 1999, 48-49.

П. Станојевић, *Рад Средишњег одбора за спасавање српске деце из Босне и Херцеговине у Новом Саду 1917–1918. године*. Предавање одржано у Музеју Војводине 20.12.2017.

МУЗЕЈ
ПРИСАЈЕДИЊЕЊА
1918

КАТАЛОГ

ИЗЛОЖЕНИХ ПРЕДМЕТА:

1. Танасије Костић (Старе Шове/Равно Село, 21. XI 1854 – Темишвар, 7. VI 1922) отац Константина Костића

2. Кристина – Тинка Костић, рођ. Пешић (Кађ, 1860 – Сомбор, 18. II 1928) мајка Константина Костића

3. Сведочанство о учитељској способности Танасија Костића од 29. VI 1874.

4. Слободан Костић (Фелдварц/Бачко Градиште, 14. IX 1884 – Темишвар, 30. IX 1956) протопрезвитер ставрофор, конзисторијални бележник и архијерејски заменик Темишварске епархије - брат Константина Костића

5. Слободан Костић мобилисан при окружном заповедништву Ваљевском (24. II / 9. III 1916 – 11/24. XI 1918)

6. Препис школске сведоџбе Константина Костића о завршетку основне школе у Новом Саду (27. VI 1897)

7. Препис гимназијске сведоџбе зрелости Константина Костића у Српској Великој гимназији у Новом Саду (30. VI 1905)

8. Матуранти Српске Велике гимназије у Новом Саду шк. 1904/1905. (Константин Костић у другом реду други са десне стране)

9. Исказница (Индекс) Карловачке Богословије Константина Костића (1905 - 1909)

10. Препис сведоџбе Константина Костића о завршетку Богословије у Сремским Карловцима (13/26. VI 1909)

11. Индекс (Уписница) Константина Костића Философског факултета у Београду

12. Препис дипломе Константина Костића Философског факултета у Београду (5. XI 1926)

13. Сведочанство о положеном професорском испиту Константина Костића, април-мај 1928 (издато 10. III 1929)

14. Мала Вашица 18. II 1910. Свадба Константина и Десанке Костић рођ. Иванић (Визић, 6. V 1889 – Нови Сад, 4. VI 1963)

15. Десанка и Константин Костић након венчања

16. Константин Костић након венчања, а пре рукоположења

17. Извод из протокола венчаних Десанке и Константина Костића у Малој Вашици код Шида. Датум венчања 18. II 1910. (Извод издат 4. V 1916)

18. Опово 29. VIII 1912. Десанка и Константин Костић са сином Стојаном (Мала Вашица, 20. IV 1912 – Земун, 6. IV 1983). Са леве стране је Драгица Иванић (Мала Вашица, 30. XII 1898 – Грац, 7. V 1925) – рођена сестра Десанке Костић

19. У Опову пред Први светски рат. Стоје: Десанка и Константин Костић са сином Стојаном. Седе: Кристина-Тинка и Танасије Костић

20. Пред Први светски рат: Десанка и Константин Костић са сином Стојаном

21. Опово август 1917. Десанка и Константин Костић са сином Стојаном и Драгицом Иванић (са леве стране)

22. Десанка Костић, рођ Иванић, у Сомбору тридесетих година двадесетог века

23. Стојан најстарији син Константина и Десанке Костић. Похађао Гимназију у Сомбору 1922 – 1930.

24. Страхиња, средњи син Константина и Десанке Костић
(Опово, 13. I 1918 – Нови Сад, 4. V 2000). Похађао Гимназију у Сомбору 1928 – 1936.

25. Станоје, најмлађи син Константина и Десанке Костић (Опово, 13. IV 1921 – Сарајево, 2. III 1982). Похађао Гимназију у Сомбору 1932 – 1940.

26. Сомбор јуни 1938. Константин и Десанка Костић са синовима Станојем лево и Страхињом десно на тераси испред стана на Венцу Војводе Степе бр. 28

27. Сомбор јуни 1938. испред Жупаније. Седе: Десанка и Константин Костић, у средини је Даница Иванић, рођ. Георгијевић (Товарник, 1866 – Сомбор, 1951) – мајка Десанке Костић. Стоје: синови Страхиња (лево) и Станоје (десно)

28. Сомбор пролеће 1940. Веридба најстаријег сина Десанке и Константина Костића – Стојана са Вером, рођ Утвић (Сомбор, 17. XII 1912 – Земун, 20. IV 1982)

29. Сомбор јуни 1940. Свадба Вере Утвић и Стојана Костића

30. Мала Вашица 19. X 1940. На слави (Свети Тома) Данице и Ђорђа Иванића (родитеља Десанке Костић). Седе: Константин Костић, Ђорђе и Даница Иванић, Драгутин Симић – парох сомборски. Стоје: Станоје, Вера, Стојан Костић, Олга Ђаковић, Десанка Костић и Светозар Ђаковић бележник у Вашици), Ђорђе Иванић (Лаћарак, 19. X 1862 – Сомбор, 1945)

31. Прота Константин Костић (пети са леве стране) као таоц у угарским затворима за време Великог рата

32. Уверење општинске управе у Опову о хапшењу Константина Костића и држању као таоца у Панчеву, Араду, Темишвару и Татоварошу за време Великог рата

33. Потврде да се Константин Костић јављао општинским властима у Опову током децембра 1914. и јануара 1915.

34. Заточеници логора у Араду у јесен 1914. Неколико заточеника је родбина Константина и Десанке Костић

35. Деца из Кључа у Босни која су 1918. године стигла на прехрану

36. Први део списка деце (ратна сирочад из Босне) која су била смештена и лечена у Опову 1918. (списак саставио Константин Костић)

37. Други део списка деце (ратна сирочад из Босне) која су била смештена и лечена у Опову 1918. (списак саставио Константин Костић

38. Списак деце са подручја Кључа у Босни која су током 1918-1919. године била смештена и лечена у Опову (прекуцана табела)

39. Прилог за болесно босанче Станију Кондић од 21. V 1918.

40. Прилог за болесно босанче Саву Баића од 20. V 1918.

41. Потврда да је Даница Новаков 13. X 1918. примила од Јулке Матић прилог за босанче Станију Ђурић

42. Потврда да је Јосефа Милованов 14. X 1918. примила од Јулке Матић прилог за босанче Јованку Ристић

43. Потврда да је Милан Попов 14. X 1918. примио од Јулке Матић прилог за босанче Миле Рисовић

44. Потврда да је Цветко Милованов 14. X 1918. примио од Јулке Матић прилог за босанче Димитрије Кондић

45. Потврда да је Ана Мажинг 14. X 1918. примила од Јулке Матић прилог за босанче Станију Кондић

46. Трошковник за око 38 сиромашне деце православне српске вероисповести из Босне и Херцеговине која су 4/17. V 1918. смештена на исхрану у Опави (Опово) (епархија Вршачка, Торонталска жупанија)

47. Коверта Православне српске Епархијске Управе у Вршцу у којој се чувају картони – рачуни из апотеке „Богородица“ у Опову

48. Два од седамнаест сачуваних картона са печатом апотеке „Богородица“ у Опову и потписом апотекара Светозара Теодоровића

49. Услови за примање и смештање ратне сирочади по породицама (Обласна Државна Заштита Деце и Младежи) у Новом Саду број 750 из 1920.

50. Допис адвоката др Игњата Павласа о продужетку боравка у Војводини ратне сирочади (деце) из Босне

51. Допис Државне Заштите Деце Обласни одбор у Новом Саду од 31. V 1919. у коме Јован Храниловић обавештава Константина Костића да се због неуређених путева босанска деца још не враћају кућама

52. Изјава мештанина Опова Вељка Максимова од 15. X 1919. о примању детета (ратног сирочета) из Босне Саве Пећанца

53. Изјава мештанина Опова Пере Петровачког од 15. X 1919. о примању детета (ратног сирочета) из Босне Милутина Благојевића

54. Изјава мештанина Опова Пере Петровачког од 30. X 1920. о примању детета (ратног сирочета) из Босне Милутина Благојевића

55. Изјава мештанке Опова Милеве Момилов од 15. X 1919. о примању детета (ратног сирочета) из Босне Радована Бургића

56. Изјава мештанина Опова Љубе Мојсе од 15. X 1919. о примању детета (ратног сирочета) из Босне Бранка Миловановића

57. Изјава мештана Опова Стевана и Јосефе Милованов од 15. X 1919. о примању детета (ратног сирочета) из Босне Јованке Ристић

58. Допис Државне Заштите Деце – Обласни Одбор у Новом Саду од 2. XII 1919. у коме се председник Јован Храниловић захваљује Константину Костићу за исцрпан извештај о босанској деци уз напомену да ће извештај бити достављен Одбору СХС оделењу за српску децу у Загребу

59. Допис Државне Заштите Деце – Обласни Одбор у Новом Саду од 3. XII 1919. у коме се Константин Костић извештава о приспећу 9 захвалница мештанима Опова - хранитељима српске деце из Босне. У истом допису су наведена имена хранитеља и њихови потписи да су захвалнице примили

60. Дописница Стоје Радак из Ораховљана код Кључа рођаке детета из Босне Ђурађа Радака од 19. XI 1919.

61. Допис од 17. X 1920. из Фаркаждина о смештају и премештају неколико ратне сирочади (деце) из Босне

62. Подаци из периода 1920 – 1921. о упућивању деце у сиротиште са кратком финансијском информацијом

63. Дописница под бројем 354/1920 Државне Заштите Деце и Младежи у којој се Константин Костић извештава да за децу која су смештена у домове држава неће тражити никакву накнаду

64. Допис Министарства за социјалну политику – Обласна Заштита Деце и Младежи од 15. V 1920. у вези случаја удовице Софије Војнов са дететом

65. Допис у коме се Константин Костић моли да испита да ли да се дете Љубомир Војнов смести у дом или је довољна само припомоћ. К Костић у истом допису 29.V 1920. одговара да је довољна само припомоћ

66. Дописница Државне Заштите Деце од 18. VII 1920. да се сироче Даринка Ковачевић прима у дом

67. Допис Министарства за социјалну политику – Обласна Заштита Деце и Младежи од 26. VII 1920. у коме се Константин Костић обавештава да се шаљу бесплатне путне исправе за српску децу из Босне и Херцеговине: Милутина Благојевића, Саву Пећанца и Бранка Миловановића до Новог Сада уз напомену да босанско дете Ђурађ Радак остане у Опову да изучи економију

68. Допис Министарства за социјалну Политику – Обласна Заштита Деце и Младежи под бројем 2279 о слању новца за путни трошак пратиље детета Бранка Миловановића у обласни дечији дом

69. Допис Српског православног парохијског здања у Сакулама од 23. V 1920. о повратку кући босанског детета

70. Признаница Министарства за социјалну политику – Обласна Заштита Деце и Младежи од 4. VIII 1920. о приспећу пара сакупљених у храму у Опову поводом Видовдана

71. Допис Јована Храниловића у којем се Обласна Заштита Деце и Младежи у Војводини захваљује Константину Костићу на труду и љубави којом је пригрлио избегличку децу из Босне смештену код парохијана у Опову

72. Допис Министарства за социјалну Политику – Обласна Заштита Деце и Младежи од 10. I 1920. у којем се захваљују Десанки Костић, супрузи Константина Костића на послатом прилогу за децу

73. Дописница од 5. VII 1920. у којој се проверава да ли је Константин Костић добио потврду да је именован за повереника Обласне Заштите Деце и Младежи

74. Проглас Српског Народног Одбора у Новом Саду 3. XI 1918.

75. Записник збора Срба и Хрвата вођен 6. XI 1918. у Опову пред зградом општине у сврху организовања Југословенског-Српско-Хрватског народног Већа

76. Зграда Општине у Опову у првим деценијама двадесетог века

77. Дневник важнијих догађаја места Опава (Опово)

78. Скенирана и штампана страна број 3 Дневника важнијих догађаја места Опава (Опово) на којој је Константин Костић описао улазак српске војске у Опово 12. XI 1918. Почетак текста је подвучен црвеним

79. Прекуцан споменути текст са странице број 3 из Дневника важнијих догађаја места Опава (Опово)

80. Признаница на 422 круне коју је као добровољни прилог народа из Опова 12. XI 1918. Константин Костић предао на Српском Народном Одбору за српску војску

81. Записник збора Срба и Хрвата грађана оповачких. Збор је вођен 23. XI 1918. ради избора делегата за Велику народну Скупштину 25. XI 1918.

82. Пуномоћ да је од стране Српско-Хрватског народног већа у Опави 23. XI 1918. за посланика Народне скупштине Срба, Буњеваца и осталих Словена која је сазвана у Новом Саду 25. XI 1918. изабран Константин Костић, парох (РОМС М.7417)

83. Пуномоћ да је од стране Српско-Хрватског народног већа у Опави 23. XI 1918. за посланика Народне скупштине Срба, Буњеваца и осталих Словена која је сазвана у Новом Саду 25. XI 1918. изабран Ђока Стејић, општински учитељ (РОМС М.7417)

84. Пуномоћ да је од стране Српско-Хрватског народног већа у Опави 23. XI 1918. за посланика Народне скупштине Срба, Буњеваца и осталих Словена која је сазвана у Новом Саду 25. XI 1918. изабран Александар Микић, државни учитељ (РОМС М.7417)

85. Пуномоћ да је од стране Српско-Хрватског народног већа у Опави 23. XI 1918. за посланика Народне скупштине Срба, Буњеваца и осталих Словена која је сазвана у Новом Саду 25. XI 1918. изабран Миша Илић, банкарски чиновник (РОМС М.7417)

86. Проглас Велике народне Скупштине у Новом Саду 25. XI 1918. својеручно написан делимично мастилом, делимично графитном оловком, уз напомену да је то својина Константина Костића пароха из Опова

87. Улазница за Велику народну Скупштину у Новом Саду 25. XI 1918. под бројем 74 на име Константина Костића

88. Списак добровољаца из Опова у српској војсци. Списак саставио Константин Костић

89. Скенирана и штампана страна број 4 Дневника важнијих догађаја места Опава (Опово) на којој је К. Т. Костић описао боравак Михајла Пупина у Опову 26. IX 1921. Почетак текста је подвучен црвеним

90. Прекуцан споменути текст са странице број 4 из Дневника важнијих догађаја места Опава (Опово)

91. Коверта у којој је Михајло Пупин 21. XI 1921. године послао писмо Константину Костићу у Опово

92. Препис писма које је Михајло Пупин послао 18. XI 1921. године Константину Костићу

93. Здање сомборске Гимназије почетком двадесетог века (Из колекције фотографија Милана Степановића)

94. Здање сомборске Гимназије након доградње другог спрата 1939. (Из колекције фотографија Милана Степановића)

95. Здање Препарандије око 1930. (Из колекције фотографија Милана Степановића)

96. Здање Препарандије између два светска рата (Из колекције фотографија Милана Степановића)

97. Препис решења од 12. IX 1921. о постављењу Константина Костића за суплента у Гимназији у Сомбору

98. Препис решења Министартва просвете од 27 фебруара 1924. о превођењу К. Т. Костића у платни разред девета група прве категорије

99. Уверење Министарства просвете од 22. V 1928. да је Константин Т. Костић суплент у деветој положајној групи прве категорије преведен из привремене у сталну службу

100. Препис одлуке Просветног одељења Бачке области од 2. VI 1928. да се Константин Костић преведе у осму групу прве категорије

101. Препис одлуке Министарства просвете Краљевине СХС од 26. VI 1928. да се Константину Костићу (осма положајна група прве категорије) урачуна у стаж време проведено у свештеничкој служби (11 година, 3 месеца и 28 дана) и да се преведе у седму положајну групу

102. Препис одлуке Министарва просвете од 5. I 1929. да се Константин Костић унапреди у седму групу прве категорије

103. Препис решења Министарва просвете Краљевине Југославије од 1.X 1929. да се Константин Костић преведе у шесту групу прве категорије

104. Препис указа Њ.В. Краља Александра од 3. XII 1932. о унапређењу Константина Костића у пету положајну групу

105. Препис указа Министарва просвете Краљевине Југославије од 14. V 1937. о унапређењу Константина Костића у четврту положајну групу друге категорије

106. Препис одлуке Министарства просвете Краљевине Југославије од 25. XII 1939. да се Константин Костић преведе у четврту положајну групу прве категорије

107. Допис рачуноводства Министартва просвете Краљевине Југославије од 3. јануара 1940. финансијској дирекцији о ставкама у плати Константина Костића након превођења из IV/2 у IV/1 положајну групу

108. Службенички лист Константина Костића из Сомбора

109. Заклетва коју је Константин Костић потписао 10. X 1934. Краљу Петру II и отаџбини наком убиства Ђ В Краља Александра I

110. Бележница Константина Костића из Гимназије из школске 1925/26

111. Бележница Константина Костића из Гимназије из школске 1927/28

112. Константин Костић са генерацијом матураната Гимназије 1922/23. Стоји први са леве стране Младен Лесковац

113. Константин Костић са ђацима Гимназије двадесетих година двадесетог века (5 фотографија)

114. Константин Костић са ђацима четвртог разреда Гимназије на Видовдан (1926).

115. Константин Костић са ђацима петог разреда Гимназије на Видовдан 1927.

116. Константин Костић са ђацима шестог разреда Гимназије на Видовдан 1928.

117. Константин Костић разредни старешина првог разреда Гимназије маја 1939. Трећи са леве стране у горњем реду је Ђорђе Лебовић, потоњи писац и позоришни редитељ

118. Константин Костић разредни старешина другог разреда Гимназије 1939/40. Пети са леве стране у другом реду је Ђорђе Лебовић

119. Константин Костић, разредни старешина на екскурзији са ђацима Учитељске школе крајем тридесетих година двадесетог века. Један од ђака је Милан Чордашић

120. Константин Костић, разредни старешина на екскурзији са ђацима Учитељске школе крајем тридесетих година двадесетог века.

121. Константин Костић, разредни старешина на екскурзији са ђацима Учитељске школе крајем тридесетих година двадесетог века.

122. Милан Чордашић: „Пријатељ“. Просветни преглед број 25-26/1965, стр. 9

123. Честитка ђака Учитељске школе за славу Светог Јована тридесетих година двадесетог века

124. Публикација Константина Костића: Вођ о прослави шездесетогодишњице опстанка Српске црквене певачке дружине у Сомбору 1870-1931. Сомбор, 1931

125. Публикација Константина Костића: Два знаменита а заборављена гроба у Сомбору. Сомбор, 1931

126. Публикација Константина Костића: Буњевци у Сомбору под вођством Фрањеваца до 1787. године. Сомбор, 1934

127. Публикација Константина Костића: Из прошлости Учитељске школе у Сомбору. Сомбор, 1938

128. К. Костић на свечаном дочеку Патријарха Димитрија 9. VII 1928. у Рогашкој Слатини поводом славе храма (Петровдан)

129. К. Костић са Патријархом Димитријем испред храма у Рогашкој Слатини јула 1928.

130. К. Костић са Патријархом Димитријем испред храма у Рогашкој Слатини јула 1928.

131. К. Костић у пратњи Патријарха Димитрија после свечане литургије у Рогашкој Слатини на Петровдан 1928. У првом реду са десне стране је протопрезвитер ставрофор Иван Јелчић из Старог Бечеја

132. К. Костић на банкету славе храма у Рогашкој слатини 12. VII 1928.

133. Константин Костић у Рогашкој Слатини јула 1930.

134. Прве странице књиге Константина Костића „Вођ о прослави шездесетогодишњице опстанка Српске црквене певачке дружине у Сомбору 1870–1931“ (Дунавска бановина)

135. Српски певачки дом у Сомбору (Фотографисао Стојан Костић – син Константина Костића)

136. Епископ Иринеј Ћирић приликом дочека у Сомбору 31. V 1931.

137. Епископ Иринеј Ћирић и Бан Дунавске бановине Милан Николић у Сомбору 31. V 1931.

138. Генерал Перивој Илић – изасланик Њ В Краља и Бан Дунавске бановине Милан Николић у Сомбору 31. V 1931.

139. Генерал Перивој Илић – изасланик Њ В Краља и Бан Дунавске бановине Милан Николић у Сомбору 31. V 1931.

140. Позив Константину Костићу за дочек Патријарха Варнаве у Сомбору 14/27. VIII 1933.

141. Позив Константину Костићу на свечани пријем који се приређује у част Патријарха Варнаве у Сомбору 14/27. VIII 1933.

142. Здање Ђуле Фалционеа почетком 20. века (Из колекције фотографија Милана Степановића). Ова зграда је била задужбина која се налазила под старатељством града. Из прихода задужбине су се школовали даровити сомборски ђаци и студенти.

143. Уговор између Конастантина Костића и града Сомбора о закупу стана у задужбини склопљен 25. X 1937.

144. Уговор између Конастантина Костића и града Сомбора о закупу стана у задужбини склопљен 21. X 1940.

145. Потврде о месечним уплатама за закуп стана од стране Константина Костића у износу од 337.5 динара за 1940. годину.

146, 147, 148: Три од девет сачуваних финасијских трансакција које је Константин Костић обављао између Српске банке – Деоничарско друштво Загреб – филијала Сомбор и Deutsche Bank Filiale Muenchen, у периоду јули 1939 – јануар 1940) када му се син Страхиња школовао на Универзитету у Минхену

149. Пасош Краљевине Југославије на име Страхиње Костића

150. Платна књижица Константина Костића из Учитељске школе за 1940. годину

151. Једна од пет сачуваних пореских карти за кућну послугу на име послодавца Константина Костића

152. Позивница упућена Константину Костићу на прославу Двадесетогодишњице ослобођења и уједињења 24. и 25. XI 1938. у Н. Саду

153. Улазница за трибину на име Константина Костића на прослави Двадесетогодишњице ослобођења и уједињења 24. и 25. XI 1938.

154. Програм прославе Двадесетогодишњице ослобођења и уједињења у Новом Саду 24. и 25. XI 1938.

155. Говор др Радивоја Симоновића на сахрани Константина Костића 29. X 1940.

156. Говор једног од ђака на сахрани Константина Костића

157. Некролог Младена Лесковца објављен у сомборским „Гласу народа“ крајем октобра 1940. поводом смрти Константина Костића

158. Надгробни споменици Константина и Десанке Костић на Великом Православном гробљу у Сомбору

159. Гробница на гробљу хероја у Темишвару у којој су сахрањени Танасије Костић и Слободан Костић

160. Надгробни споменик Кристине – Тинке Костић на Великом православном гробљу у Сомбору

161. Портрет Константина Костића, Музеј Војводине (МВ), Музеј присаједињења 1918 (МП1918), инв. бр. 70

162. Хотел Гранд Мајер - место одржавања Велике народне скупштине Срба, Буњеваца и осталих Словена у Новом Саду 25. новембра 1918. године, МВ, МП1918, инв. бр. 116

163. Велика народна скупштина Срба, Буњеваца и осталих Словена у Новом Саду 25. новембра 1918. Фото: Риста Марјановић.

164. Војводина 1918 – 1938, Нови Сад 1938, МВ МП1918, инв. бр. 111

165. Сомбор на почетку 20. века, улица у којој је становао Константин Костић, МВ МП1918, инв. бр. 286

166. Ћилим, Банат, МВ МП1918, инв. бр. 274

167. Ћилим, Бачка, Стапар, МВ ОМП1918, инв. бр. 273

168. Пешкир са орнаментима Краљевине СХС/Југославије, МВ МП1918, инв. бр. 352

169. Застава Краљевине СХС/Југославије, МВ МП1918, инв. бр. 208

CIP - Каталогизација у публикацији
Библиотеке Матице српске, Нови Сад

32:929 Kostić K.(083.824)

ВЕЉАНОВИЋ, Зоран, 1959-
Константин Костић - народни трибун 1918. : каталог изложбе / Зоран Вељановић, Десанка Костић. - 2. допуњено изд. - Нови Сад : Музеј Војводине, 2021 (Нови Сад : Футура). - 83 стр. : илустр. ; 24 cm

Тираж 200. - Библиографија.

ISBN 978-86-81086-70-4

1. Костић, Десанка, 1960-
а) Костић, Константин (1886-1940) - Изложбени каталози

COBISS.SR-ID 45260553